

Leuven historisch

Leuens Historisch Genootschap VZW

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

driemaandelijks
nieuwsbrief **48**
jaargang 13 maart 2016

02. Barbarastraat vroeger
12. Kasteel Bleydenbergh
26. Familie Drieux

04. In '40 was ik 15
20. Vondeling in Barbarastraat
32. Verdwenen Vleeshuisblok

07. Hollands Bewind
38. Kalender activiteiten
37. Oorkonde Jos Hoeyberghs

**VERGETEN UW LIDMAATSCHAP TE VERNIEUWEN voor 2016 ? HET KAN NOG!
SCHRIJF IN voor de DIESTSESTRAAT - DIJLE- RINGMUUR - BELEG VAN LEUVEN**

Verantwoordelijke uitgever: Paul Reekmans, Brusselsestraat 46 bus 05, 3000 Leuven
Afgiftekantoor: 3000 Leuven 1 - Erkenningsnummer: P. 408467

COLOFON

Eindredactie: Ramon Kenis en Paul Reekmans

Redactie: Sonia Busselen, Etienne Franckx, Rudi Jacobi, Ramon Kenis, Wim Platteborze,
Paul Reekmans, Tom Vanderstappen

Layout - Druk: Ramon Kenis i.s.m. EV & zonen - drukkerij Acco Herent

Info: lhg@telenet.be - tel. 016/233401 of 460422

<http://www.leuvenshistorischgenootschap.be>

Secretariaat: Open enkel na afspraak op zat. 10-12u,
Kaboutermansstraat 66, 3000 Leuven, 016-233401

© LHG, 2016 Leuven (België) Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

De auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikels.

Met deze Nieuwsbrief 48 zetten we als LHG de doelstellingen van de in 1960 opgerichte *Geschied- en Oudheidkundige Kring van Leuven en Omgeving* voort en vieren we binnenkort de publicatie van onze 50ste Nieuwsbrief.

Wanneer we even in de 'tijd pluizen', stellen we vast dat we sinds Nr. 1 van 2004 niet minder dan **2000 pagina's informatie** aan onze 500 betalende leden en honderden geïnteresseerden, instellingen en instanties bezorgden. Het ging hierbij om ettelijke kilo's aan gepubliceerde onderzoeken, ontdekkingen, pleidooien omtrent bedreigde panden en sites, of heimelijk weggemoffeld erfgoed.

Met onverholen fierheid toonden we in één van onze kroonjuwelen, *Eigen-aardigheden uit Vlaams-Brabant*, de talrijke landschapstekeningen van de heren Pierre en Jacques Halfants, vader en zoon. Onze publicatie van de *Tijdslijn van Leuven* (2012) mag beschouwd worden als een echte evenementenkalender van -600 tot het jaar 2012, die onze onderzoekers nu met nieuwe feiten kunnen aanvullen. In onze jaarboeken en voordrachten gaven we jongeren de kans om de resultaten van hun studies te tonen.

Wat ons minder hoopvol stemt is de kwade trend van het cultuurhistorisch stadslandschap, dat meer en meer als 'een Mantes-la-Jolie' eindigt, als een 'oord van onbeleefbaarheid'. We moeten **ons patrimonium blijven beschermen!** Wij weigeren beslist dat onze nabestaande Leuvenaren zullen moeten staren op hoogbouw naar de smaak van de DDR uit de vijftiger jaren. Deze maand veegden we weer, in samenwerking met *Kunst in de Steigers*, het stof en het puin uit de smadelijk verloederde Sint-Jakobskerk, waar de vooruitgang tot herbestemming is stilgevallen. Het klokkentorenruwerk wacht er als kleinood op een kleine inspanning. Maar voor ons beleid zijn er andere prioriteiten zoals parkings, infrastructuurwerken, enz. Is het niet van belang dat we voor de latere generaties de erfgoedzorg voorbeeldig behartigen? Mogen we ons veilig voelen, wanneer we de burgemeester mogen geloven, dat die erover waakt dat Leuven zijn eigenheid niet zou verliezen...? Si non è vero, è ben trovato.

We ijveren voort en blikken terug met **herinneringen op WO II**. Met de bijdrage van *Le(u)ven onder Hollands Bestuur, kroniek van verandering tussen 1815-1830*, brengen we de periode van 200 jaar geleden in beeld.

We willen ook meer onze deelgemeenten aan bod laten komen. Wilsele-Dorp, als enclave bij Leuven gevoegd, geeft na de recente archeologische opgravingen bij het voormalig **kasteel van Bleydenberg**, nu gemeenteschool, een deel van zijn geheimen prijs.

Na het bezoek aan de recente tentoonstelling, *De vondeling van de Barbarastraat*, met tekeningen van Liesbeth De Stercke in een zeefdrukeditie met Rudy Jacobs, mochten we het ontroerende verhaal over vondelingen in onze Nieuwsbrief brengen.

Het aangekondigde initiatief van het stadsbestuur om de poort van het Drietuscollege in de verf te zetten, brengt ons bij **Michel Drioux**, de stichter van het college en zijn familie.

Onze nieuwe reeks, *Leuven Historisch, een wandeling in de tijd*, met de Diestsestraat als eerste uitgave, is **veelbelovend** voor de andere historische straten. Naar aanleiding van de volgende delen Vaartstraat en Mechelsestraat stuiten we op gegevens die tussen de mazen van het geschiedenisnet gevallen zijn. Een **nieuwe voorproef**.

Dat we niet alleen tussen boeken doorbrengen, kan u ervaren op de **vier geplande bezoeken** aan de Diestsestraat, de Dijleoevers van Sint-Geertrui tot aan de Vaart, de 1ste ringmuur en Vesten en ook aan het voormalige strijdveld rond het Beleg van Leuven in 1635. Veel leesgenot en boeiende ervaringen ten velde!

In '40 was ik 15 - Herinneringen aan WO II

Die Fahne hoch, die Reien fest geschlossen...

Paul Reekmans

De helm aan de gordel, het geweer over de schouders, op weg naar de hulde die hen toekwam, naar een welverdiende rustpauze... Ik kon moeilijk aanvaarden dat deze slanke jongens van het front kwamen. Het bleken toch maar jongelingen te zijn, maar naar het zwart uniform met het SS-embleem te zien waren het werkelijk stoottroepen. Of was het een opgefokte eenheid van de Hitlerjugend: rijzige gestalte, blond haar, staalblauwe ogen? Werkelijk verzameld voor de show om de toekijkende bevolking te doen geloven wat hier getoond werd? Zouden ze wel al achttien geweest zijn?

Met ons vieren – Miel, Leo, Jos en ik – verbauwede schoolkameraden – wandelden we rustig verder op de stoep en genoten van het martiaal beeld dat ons getoond werd... Toen plots een soldaat ons brullend toeriep: "Wollen sie die Strasse räumen?". Op hetzelfde moment kwam hij naar ons toegestormd en werkte twee van ons brutaal tegen de grond... Ik wist me snel naar een vitrine te keren, alsof ik me interesseerde aan de vrouwenkledij in de etalage...

Even later kwam een bezorgde soldaat ons uitleggen dat de stoep steeds uitsluitend voor de officieren vrij gehouden moest blijven. De reden voor dit voorrecht was dat een officier nooit 'te voet' op de straat hoorde te stappen, om te beletten dat hij zijn rijlaarzen zou bevuilden. Was hij te paard, dan was het hem wel gegund het straatdek te gebruiken... Een staaltje van militaire filosofie, of was het militaire arrogantie? Ik kon mijn lach bijna niet inhouden. Ik maakte me liefst gauw naar huis.

Sint-Pietersgasthuis

In de Brusselsestraat was het redelijk kalm. Het nabijgelegen Sint-Pietersgasthuis was in beslag genomen, onder het bevel van de bezetter. Men was er druk in de weer, als Kriegslazarett, waar zowel Duitse gekwetsten als Belgische, Engelse of Fransen van het front werden geplukt met ambulances van het Deutsches Rote Kreuz. Ik geloof niet dat de nonnen van het gasthuis er nog iets te vertellen hadden, want er was een uitgebreide staf van militaire dokters en verpleegsters. Die bleef er tot eind september 1944 in functie.

Postpakketjes naar 'die Heimat'

Het verwonderde me dat de eerste klant voor ons Papiergeschäft een Duitser was die zich aanmeldde als Gefreiter Alfred, ich bin der Furier für die verwundeten. Zijn eerste vraag was: geben sie mich bitte ein Heft, ... ein Schulheft. Maar een dringende Wunsch die Alfred voorlegde, betrof een probleem für seine Jungens, die – o zo graag – zum Andenken ihrer Familie etwas möchten schicken in die Heimat. Alfred voorzag hiervoor doosjes met de mogelijkheid van een maximale inhoud van ein Pfund (één pond – dus 500 gram). Méér mochten ze niet verzenden.

Pa kende in de Vaartstraat het bestaan van een cartonage. Die bleek hier voor te kunnen zorgen, tot groot genoegen van Alfred en zijn 'patiënten'. Per aantal van vijftig Pfund-Schachteln kon de cartonage nauwelijks de bestellingen aanhouden, maar het lukte toch naar wens. En wat wensten de patiënten van Alfred? In de eerste plaats 'koffie' en Alfred moest toegeven: Hier haben sie noch richtige Bohnenkaffee... bei uns in Deutschland steht nur Ersatz-kaffee zur Verführung...

Diefstallen

Hoewel de Feldgendarmerie er strikt over waakte dat de soldaten zich gedroegen, gebeurde het wel dat durvers - buiten de ijzere blik van de Feldgendarmerie - zichzelf soms gratis bedienden... Zo was ik getuige hoe een soldaat bij onze buurman, Mijnheer Delsart, handel in lederwaren, zo snel als de bliksem aan de haal ging met een prachtige lederen bureelmap. Mijnheer Delsart kon alleen maar brullend staan roepen, maar niemand reageerde. Wie zou het ook aangedurfd hebben met al dat soldatengespuis in de buurt, die er dan ook nog pret mee maakten?

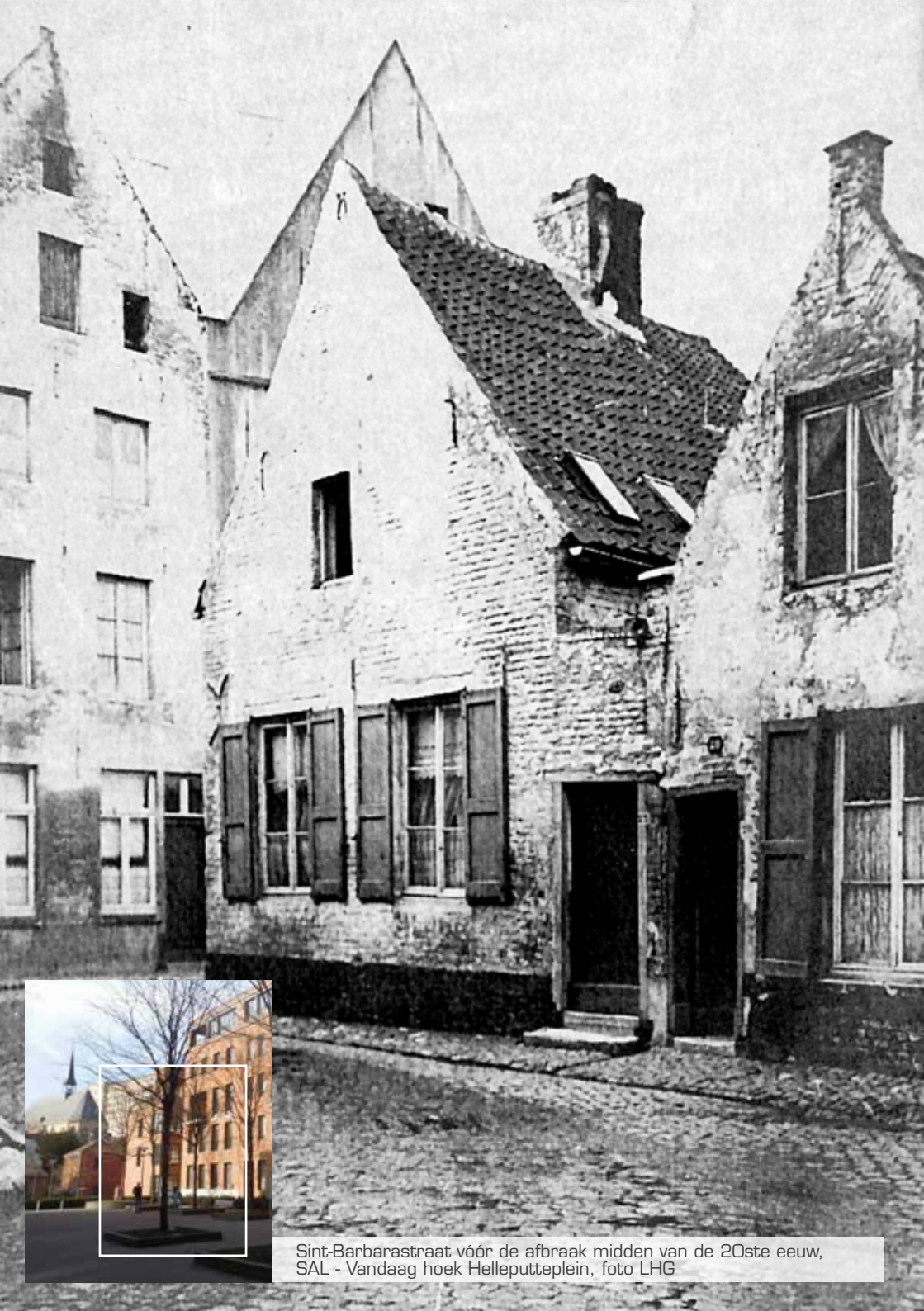
Er werd ook verteld dat soldaten zich ergens in een herberg lekker hadden laten bedienen, maar wanneer er moest afgerekend worden, keerden ze gewoon de waard de rug toe en riepen ze: "Danke schön. Es hat uns sogar gut geschmeckt, aber wir müssen jetzt weiter. Die Bierbecker kanst du halten...". De cafébaas kon alleen maar vloekend zijn winkel sluiten...

Walhalla

In het Kriegslazarett verbleven veel anderen die geen schijn van kans kregen om het oord levend te verlaten... Integendeel, velen was de eeuwige rust in het Walhalla voorzien...

Het viel op dat het transport van doodskisten naar het kerkhof gebeurde met behulp van een opgevoerd camionetje van de sigarenfabriek Vander Elst, van de Tiensevest... Was er niets beter beschikbaar om die droeve rol te vervullen? Aan het stuur vooraan zat een Duitser, met naast hem een Engelse soldaat, krijgsgevangene, als begeleider. In de vrachtruimte achteraan konden twee doodskisten naast elkaar naar binnen geschoven worden, hoewel ze toch nog een meter buiten staken. Een tweede begeleider – ook Engelsman – zat schrijlings op de kisten... Ik zag het gebeuren hoe de snoodaard grinnkend zijn duim opstak terwijl hij een deuntje floot: "We are going to hang out the washing on the Siegfriedline, if the Siegfriedline's still there!". Ik deed of ik niks gehoord had...

Enkele weken later werden we getuige van een andere uitvaart. Hier kwam meer decorum aan te pas. Om te beginnen merkten we dat een militair transport de binnenkoer van het gasthuis opreed, waarop een doodskist op een kanonaffuit stond. Wij konden niet raden wie hier naar zijn laatste rustplaats werd gebracht, maar het was zeker niet een gewone soldaat... Daar omheen schaarde zich een ganse muziekkapel, omringd door een meute van hoge officieren, herkenbaar aan de gekleurde revers van hun vest, en de voorraad van medailles op hun borst gespeld... Meer konden we er niet van merken. Tegelijk werden er saluutschoten afgevuurd. Na een snijdige klaroensonnerie zette de muziekkapel zich in beweging. Ze werden gevolgd door de aanwezige hogere militairen, in een trage ganzenpas, en het transport met de kist in de richting van de Grote Markt. Daar was de drukte van het hele plein aangevuld met een carré van misschien wel honderd soldaten. Van op de pui van het stadhuis blies de muziekkapel nog een laatste militaire groet en het Duitse nationaal volkslied vooraleer weg te rijden richting station. Het was een indrukwekkende uitvaart.

Sint-Barbarastraat vóór de afbraak midden van de 20ste eeuw,
SAL - Vandaag hoek Helleputteplein, foto LHG

Le(u)ven onder Hollands bestuur: kroniek van verandering (1815-1830)

Tom Vanderstappen

Vorig jaar brachten we, door Napoleonjaar “2015” (200 jaar Slag bij Waterloo), niet alleen het verhaal van de grote bestuurlijke lawine in onze contreien. Dit was een direct gevolg van de Franse revolutionaire oorlogen en hun lokale bestuur in de veroverde gebieden (LHG44).

We zagen ook enkele concrete gevolgen ervan, in het persoonlijke verhaal van een Leuvenaar: J. B. Hous. In zijn notaboekjes hield hij nauwgezet de grote en kleinere nieuwsfeiten van de dag bij. Met Hous konden we een getuige uit en van deze woelige tijd aan het woord laten. Hij ziet zijn oude wereld stukje voor stukje verdwijnen, kloosters en kerken worden afgebroken, alle heiligenbeelden en kruisen verdwijnen uit het straatbeeld, ... Anderzijds wordt er uit de oude een nieuwe wereld geboren: ingedommelde kloosters worden pleinen, verkavelingen en nieuwe wegen, ... en komen er heel wat andere innovaties van de Fransen in het dagelijkse leven (LHG46).

Het grote geschiedenisverhaal van verandering onder het Franse bestuur, aangevuld met de persoonlijke aantekeningen van Hous, sloot aan op de vereniging van “Noord” en “Zuid” in het Koninkrijk der Nederlanden, onder vorst Willem I (LHG47).

Zoals beloofd brengen we hier het vervolg aan “een Leuvens verhaal” en volgt er een verdere selectie van wat er in het dagelijkse leven in Leuven veranderde (zoals in LHG44). We brengen dit zoals Hous het beleefde, chronologisch, zonder een onmiddellijk zicht op het uiteindelijke resultaat (bv. afbraak álle vesten en poorten). Dit alles vindt plaats in een draaikolk van een veranderende wereld. Werken aan pleinen, kasseiwerken, waterpompen, afbraak van de historische vesten en stadspoorten zijn voor Hous misschien eerder losstaande gebeurtenissen, zonder zicht op grotere saneringsprojecten ten bate van de stad. Onze focus in Hous zijn nota’s is hier dan ook opnieuw sterk gericht op cultuur en erfgoed.

Feestelijkheden in Leuven: van kapellen en vorsten

De Pauselijke Staten werden in 1809 door het Franse Keizerrijk geannexeerd. Hierdoor kwam Pius VII in ballingschap in Savona terecht. In april 1814 deed Keizer Napoleon afstand van zijn troon en vertrok op ballingschap naar Elba. Een maand later kon de paus terug naar Rome. Dit werd hoopvol tegemoet gezien. Ook in Leuven, waarvoor in juni een plechtige mis en een Te Deum volgde. De grote klok werd geluid en ook de beiaard. De gehele stad en ook alle kerken werden verlicht. Er waren duizenden bezoekers, ondanks het slechte weer. Misschien drukte Hous wel de hoop van vele Leuvenaars uit met “Nu paus Pius is verheven, sal godts kerck gaen herleven”. In juli werd in de buurt van de Schipstraat en de Zeven Hoeken het Mariabeeld in ere hersteld. Dat gebeurde in

Afb. 1: Willem van Oranje

de grootste feestelijkheid, met een grote fanfare. Van aan de Grote Markt tot de Vismarkt werden er bomen geplant en versierd. Ook werden alle kapellen terug in gebruik genomen, van de hoek van de Parijsstraat tot aan het kerkhof van Sint-Kwinten. Eveneens met aangeplante versierde bomen, opgesmukte huizen en een groot feest in de hele straat met duizenden mensen tot 's morgens toe. In augustus werden de beelden van de gekruisigde Christus, van Maria en Sint-Jan boven de Lange Trappen op hun plaats gesteld. In augustus volgden ook alle kapellen van aan de pomp van de Sint-Pieterskerk tot aan de Diestsepoort. Daar wilden ze qua feestelijkheden zeker niet onderdoen. Naast een grote fanfare was de hoek van de Tiensestraat tot aan de Diestsepoort met bomen beplant en de huizen versierd. Verschillende straten waren ook nog eens met groensel en bogen verfraaid. Er waren ook met sterren versierde lakens gespannen en er hingen lampions. Men zei dat er nooit eerder zo'n massa volk op de been was geweest! In augustus werd in de Naamsestraat het Mariabeeld in haar kapel gesteld en werden de grote feestelijkheden zoals in de Diestsestraat nog eens herhaald.

Afb. 2: De bedevaartskapel van Sint-Kwinten heropgebouwd
Archief LHG

Hoopvolle blik op de prins van Oranje-Nassau

In augustus 1814 werd de verjaardag van de prins van Oranje-Nassau gevierd, als gouverneur-generaal van de Nederlanden. De grote klokken van Sint-Pieter en Sint-Geertrui werden geluid en de beiaarden moesten ook spelen. Er waren ook verschillende volksspelen. Zo werden er door de schippers van de Vaart palingen gevangen. De prijs voor de winnaar was een zilveren horloge. Zij hadden van de stad nieuwe kledij en mutsen gekregen, met aan het laatste een niet onbelangrijk oranjekleurig lint. Op de Grote Markt werden twee hoge palen geplaatst. Deze werden ingezeept en de gelukkige klimmers konden zich, aan het platform aan de top, te goed doen aan hammen, hamelenbouten (schapenvlees), gerookte tongen en kippen. Met een concert in het Sint-Jorishof, een volksfeest en een mooi verlicht stadhuis werd de dag afgesloten. Het Christusbeeld achter de Onze-Lieve-Vrouwekerk werd ook weer op zijn plaats gesteld, achter het Predikherenplein. Eind diezelfde maand verdween ook het tricoloren vaantje van de Sint-Pieterstoren. Het kruis werd op de toren van de Sint-Geertruikerk geplaatst. In september van hetzelfde jaar bezocht de prins van Oranje Leuven, met de nodige versieringen en feestelijkheden. Het Jezuskapelletje aan de Sint-Kwintenskerk werd heropgebouwd. Het kerkhof werd er ook afgevoerd en gelijk gemaakt met de straat.

“Noord” en “Zuid” verenigd in het Koninkrijk der Nederlanden

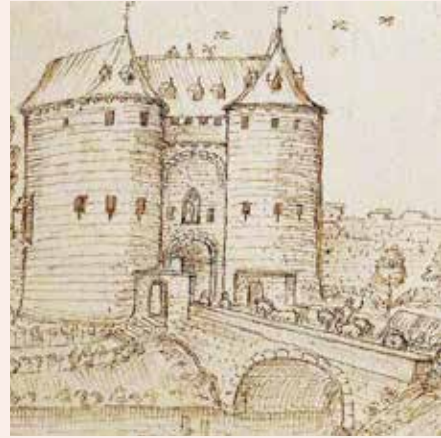
Op 25 februari 1815 luidden in Leuven alle klokken en de twee beiaarden omdat het lot van de Nederlanden beslist was. De gouverneur-generaal, de prins van Oranje-Nassau, ontving de soevereiniteit als vorst. Op 19 juni bereikte Leuven het nieuws dat de teruggekeerde Napoleon met zijn leger op alle vlakken verslagen was. Het beeld van Petrus werd boven de kerkdeur aan de kant van de Grote Markt geplaatst. Op 22 juni

werd op de belangrijkste straathoeken aangeplakt dat Napoleon gevangengenomen was. Bij monde van Hous: "Het volck was gelyck sot van blydschap". In maart 1816 werd een houten kruis op de toren van de Sint-Pieterskerk geplaatst, met koper beslagen en verguld. Aan sommige stadspoorten werden de aarden wegen verbreedt. In de kerk van de gewezen Wittevrouwen kwam er een protestantse tempel. In augustus arriveerde de befaamde gouden sleutel terug in Leuven. Deze werd in 1792 door de Fransen naar Parijs gehaald. In oktober 1816 werd het Celestijnenklooster in Heverlee afgebroken. Vanaf januari 1817 werd de Nederlandse gulden voor de akten en de administratie ingevoerd.

Van de Universiteit, vesten en poorten

Er kwam ook nog ander belangrijk nieuws voor de Leuvenaars, de Lakenhalle moest ontruimd worden. Het toneelgezelschap en de muzieksociëteit moesten hun onderdak elders zoeken. De hoop ontstond dat de Leuvense universiteit hersteld ging worden. De kapel van het Savoyeklooster werd afgebroken.

Op 19 augustus volgde het arrest van de koning, op 3 november zouden de lessen van de Leuvense universiteit weer beginnen. De voorste bouw van het klooster van Terbank werd afgebroken. Begin 1818 stortte een muur in van het Tafelrond. Dat jaar werden ook de werken aangenomen om de Brusselse Binnenpoort (ook: Biestpoort), aan het Handbooghof, af te breken. Deze werd als gevangenis gebruikt. De Diestsepoort zal als nieuwe gevangenis ingericht worden in 1819. In oktober 1819 werden vier meisjesscholen en een jongensschool ingericht; de eerste drie elk voor dertig kinderen, de laatste voor zestig. Diezelfde maand werd het kerkhof van de capucijnen ontruimd en werden de beenderen naar het openbare kerkhof buiten de Tiensepoort gebracht. Begin 1821 maakte men bij een smid (Huis Mees) gebruik van gas en enkele maanden later werd een expositiezaal erdoor verlicht. De vesten van de Vaartpoort tot aan de Diestsepoort (de nieuwe gevangenis) werden genivelleerd. In de tuin van het voormalige capucienenklooster werd een botanische tuin (Kruidtuin) aangelegd. Het corps de garde naast het Stadhuis werd afgebroken en er werd een nieuw gebouwd, een stuk dieper gelegen (het huidige Politiegebouw). De Marengostraat werd gekasseid en ook de Groentenmarkt aan de Backeley. Het College van Villers werd verkocht in 1822. Een stuk van de vesten naast de Diestsepoort werd afgebroken en afgevoerd. Het klooster van de Ierse minderboerders werd verkocht. De Vaartpoort werd

Afb. 3: Biestpoort
Koninklijke Bibliotheek

Afb. 4: Kruidtuin
Archief Patrick Valvekens

Afb. 5: Sint-Jakobsplein - E. Puttaert

afgebroken in 1823. Tussen de Tiense- en de Diestsepoort werden de vesten verder afgebroken. Aan de waterput aan de Tiensestraat kwam een waterpomp, ook nog in de Tiensestraat aan de Zwarte Poel en aan de waterput in de Naamsestraat (de refugie). In 1824 werden de vesten aan de Tiensepoort tot aan de Parkpoort afgebroken. Het Biestplein werd geruimd en het voormalige kerkhof verhoogd. Er zou een beestenmarkt komen.

Ook in 1824 kwamen er wegwijzers in de dorpen buiten Leuven. Handig voor de reizigers, voegt Hous toe. Alle gangbare munten werden vervangen door de Nederlandse gulden. De vesten aan de weerszijden van de Brusselsepoort werden nu ook afgevoerd en worden de tolhuizen gebouwd.

Van het Filosofisch College en waterpompen

Volgens Koninklijk Besluit komt er een Filosofisch College in het Pauscollege en werden er daar 500 kamers voor de studenten ingericht. De opening ging gepaard met veel luis-ter, zoals Leuven dat gewoon was: alle klokken luidden en de beiaarden speelden, onder het toezien-og van het universitaire apparaat, de geestelijkheid, ambtenarij en militai-ren. Naar traditie werden de Naamsestraat tot de Sint-Pieterskerk en aan het Pauscol-lege versierd met bomen en vlaggen. De, onder het Franse bestuur, uit Leuven verdwenen schil-derijen kwamen op verzoek van de vorst terug.

In 1826 werd de Backelijn (ook: de Wezenstraat) breder gemaakt, zodat er twee rijtuigen naast mekaar konden rijden. Op Koninklijk Besluit werden er twee jaarmarkten in Leuven ingericht, voor paarden en gehoornde dieren. Hous had er zoveel "noynt by malkanderen gesien". De bed-ding van de Tervuursesteenweg werd voorbe-reid. In Leuven kwamen er drie nieuwe pompen, een in de Marengostraat, een in de Tiensestraat aan de herberg De Herderin en in de Naam-sestraat aan het kerkhof van Sint-Kwinten. Na 1826 zal volgens Koninklijk Besluit elke vreem-de munt in het rijk geen handelswaarde meer hebben. In 1827 begonnen de werken om een uitbreiding te maken tussen het Pauscollege en de Sint-Michielskerk. De Ravenstraat kreeg ook een waterpomp. Die voorziening kwam er eveneens in de Parkstraat tegen de muur van het gewezen Tacetklooster en aan de Kapucij-nenfontein naast de Kruidtuin.

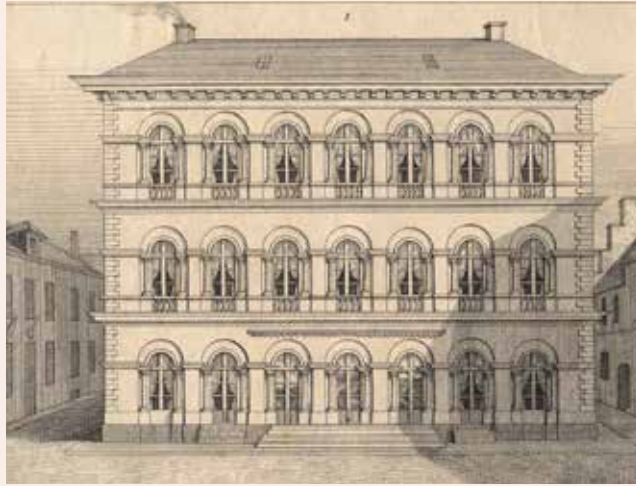

Afb. 6: Water halen in de Fonteinstraat
Gravure F. Nackaerts

Van duikers, kasseien en nieuwe markten

De duiker (ondergrondse riool) vanaf de stenen brug in de Brusselsestraat is een feit. Na het opbreken van de kasseien voor de werken op de Grote markt werden nog veel graven met beenderen gevonden. Er steeg ook een luchtballon op de Volksplaats op. Duizenden mensen kwamen naar dat spektakel kijken. De ondergrondse riool werd verder aangelegd aan de Grote Markt, alsook in de Naamsestraat. In 1828 werden de vesten van aan de Parkpoort tot aan de Naamsepoort afgebroken. In de Tiensestraat werden ook de rierings- en kasseiwerken verdergezet. In 1829 werden in alle dorpen van het district schoollokalen opgericht, ten laste van de dorpen.

Dat jaar kwam er ook een tempel voor de anglicaanse eredienst in de Orangeriestraat. Hous voegt er aan toe dat de grootte van het gebouw “maer” 4 à 500 personen toeliet. Het kasseien gaat verder: de nieuwe Graanmarkt is aan de beurt (voormalige kerkhof Sint-Michielskerk) en de Tessenstraat. In de oude Brusselsestraat komt er een pomp op de waterput. Markten werden verplaatst: de graan- en zaadmarkt van de Oude Markt naar de nieuwe Graanmarkt, tussen de Volksplaats en de Tiensestraat (vandaag: Herbert Hooverplein). De kolen-, kalk- en groentenmarkt verhuisden naar het Sint-Michielsplein (voormalige Wapenplaats). Het huis De Zwarte Ruiter in de Tiensestraat werd afgebroken om ingelijfd te worden in de bouw van het nieuwe Tafelrond, op de vacante plaats (1818) van het oude gebouw.

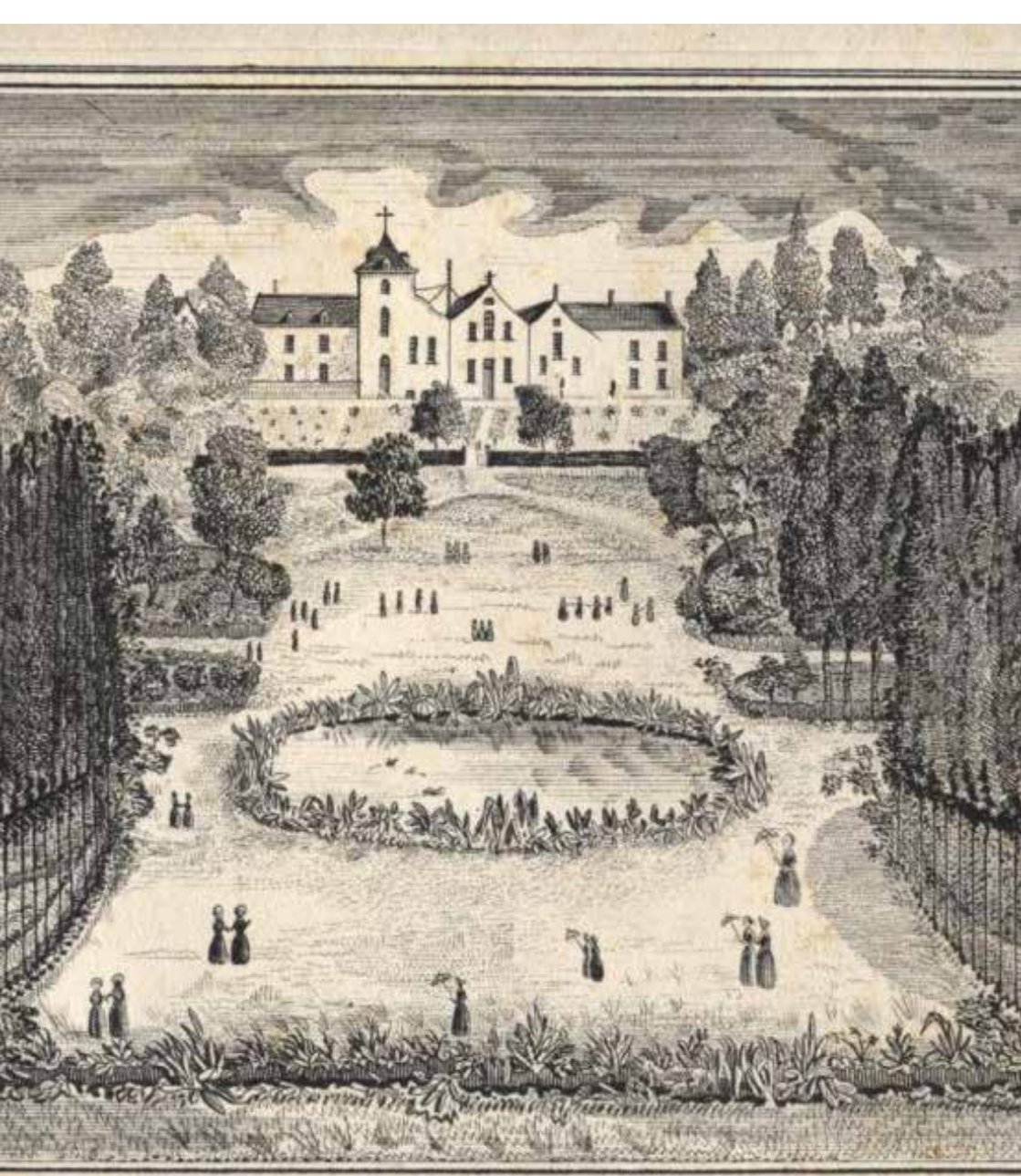
Afb. 7: Nieuw Tafelrond 1818 Louvain Monumental

Jan Baptist Hous

Op 14 april 1830 overleed J. B Hous, zo'n 6 maanden na de laatste nota's in zijn schriftjes. Hij overleed slechts enkele maanden voor de rellen in augustus 1830 die zouden leiden tot de Belgische omwenteling en de uiteindelijke onafhankelijkheidsverklaring van het Koninkrijk der Nederlanden op 4 oktober 1830.

J. B. Hous' nota's kwamen later in handen van zijn schoonzoon J. B. Lameere, werkzaam in een drukkerij en auteur van Beschrijf van oud en nieuw Loven (1829). Nadien stond deze de schriftjes af aan stadsarchivaris E. Van Even, die ze dankbaar gebruikte in zijn monumentale Louvain dans le passé et le présent (1895).

Vue de l'antique Château de Bleyenbergh.
Propriété des Filles de Marie, à Louvain.

Afb. 1: Kasteel en parkzone - Lithografie Welis Gustaaf, productiedatum 1850 - 1899, collectie M

Van kasteel tot school Bleydenberg

Sonia Busselen en Ramon Kenis

Situering

Op de plaats van de huidige school Bleydenberg in de Albert Woutersstraat te Wilsele stond voorheen het kasteel Bleydenbergh. De school realiseert momenteel een nieuwbouw en een sportzaal waarbij de bestaande gebouwen (met uitzondering van de beschermde kapel en sacristie) werden afgebroken. Naar aanleiding van deze plannen werd voorafgaand een prospectie met ingreep in de bodem geadviseerd door het agentschap Onroerend Erfgoed. Dat gebeurde op basis van de aanwezigheid van een kasteel, dat al gekend is uit oud kaartmateriaal.

In de tijd dat deze prent ontstond, was het kasteel eigendom en landhuis van de Dochters van Maria (Paridaensinstituut in Leuven). Bovenaan een klimmend terrein staat het voormalige kasteel Bleydenbergh. De lange en rechte tuin is vooraan aan weerszijden omzoomd door een rij populieren die de helling accentueert. In het midden van de tuin bevindt zich een ronde waterpartij. Hogerop zijn aan weerszijden van het grasveld nog meer perken met bomen en beplantingen te zien. Doorheen de tuin lopen tal van figuurtjes, meestal vrouwelijk en twee aan twee.

Het archeologisch onderzoeksgebied is gelegen op de locatie waar in de 17de eeuw het kasteel stond.

De eerste nederzetting - manoir Swanenburh

Deze locatie is reeds te zien op een ets met tekst in boekdruk, getiteld 'Beleg van Leuven door Hollandse en Franse legers 1635', gemaakt door Andries Pauli in 1635. De prent werd opgedragen aan de landvoogd der zuidelijke Nederlanden, Ferdinand van Oostenrijk, door Gerardus a Gutschoven. Het betreft het beleg van Leuven door de gecombineerde Hollandse en Franse legers, vanaf 24 juni en opgeheven op 4 juli 1635. Deze ets van Pauli toont een plan van de stad Leuven en de omgeving.

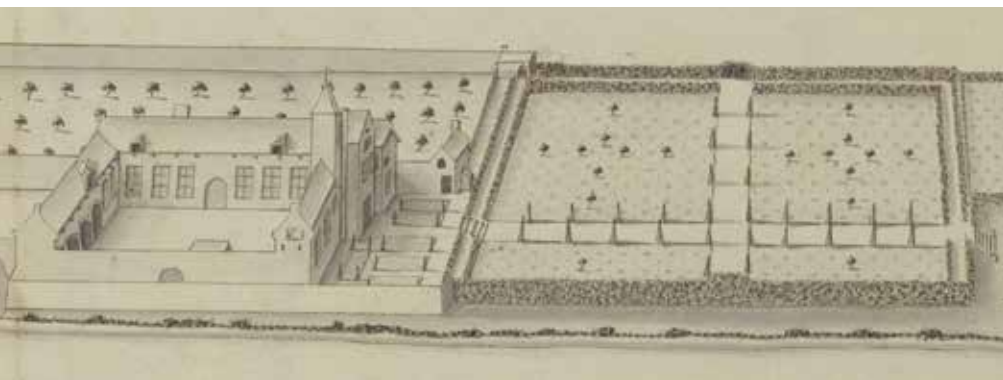
Hierop wordt het toponiem Swanenburh vermeld met het kasteel, afgebeeld met twee bouwvolumes, dat omgeven lijkt door een rechthoekige afsluiting. De bouwvolumes worden afgebeeld met twee zadeldaken, waarvan de nok haaks ten opzichte van elkaar aangelegd is. In de geschriften wordt Bleydenberg voor het eerst vermeld in een akte van 17 oktober 1395. Daarin wordt Bleydenberg beschreven als een weiland gelegen bij den "Blidenberch" tussen de oude Dijle en de wijngaard van Laurentius Van Leempoel.

Alfons Meulemans vermeldt in 'Huizen en straten van het Oude Leuven' ook De Bliden-of Blijenbergh, als een oude plaatsnaam in Wilsele. Deze wordt door Meulemans ook 'Ackerwiel' genoemd, dat een bocht in de weg om een akker kan betekenen.

In de 15de eeuw was dit landgoed voor het grootste deel beplant met druivelaars. In de archieven staat dat er rond de jaren 1530 op Bleydenberg ook "een bos" was. Een akte uit 1571 maakt nog melding van een wijngaard, gelegen buiten de "Borchpoorte bij de Bleydenberg".

Afb. 2: Detail met Swanenburh - Detail uit plan Andries Pauli, Beleg van Leuven 1635

Afb. 3: Plan Hustin 1739 met kasteel en tuin Bleydenberg

Het kasteel Bleydenberg

Pas op het einde van de 16de eeuw is er voor het eerst sprake van een landgoed. Het was particulier bezit van Van Schore, een patriciërsfamilie uit Kessel-Lo. Jonker Jan Van Schore bezat vijf bunders grond in Wilselo. Hij was twee periodes burgemeester van Leuven en overleed in 1593. In de beschrijving in 1598 van de goederen van deze rijke familie wordt echter nergens melding gemaakt van een woonhuis.

Filips Van Schore, zijn zoon, was eveneens burgemeester van Leuven en bouwde het kasteel. Bewijs daarvan is te vinden op twee gevelstenen die het jaar 1606 aanduiden. Boven de inrijpoort in de Albert Woutersstraat bevindt zich nog een arduinen steen met daarop eveneens het jaartal 1606 en daaronder een witte steen met de naam "Bleydenberg". Het kasteel werd ook wel Schorenhof genoemd, naar de familienaam van de eigenaars. Zijn zoon Karel liet het kasteel voltooiën en overleed in 1683. Een akte van de gemeenteraad van 17 januari 1696 geeft volgende beschrijving van het eigendom: een park, tuin, neerhof, boerderij met alle erbij horende gronden, weiden, vijvers en als woonst van de familie, een stenen gebouw met galerij en palend daaraan een torentje. In 1698 werd een kleine huiskapel tegen het kasteel aangebouwd.

Op het plan, gemaakt in 1739 door landmeter J.A. Hustin, op verzoek van baron F.J. Van Schore, is te zien dat de muren bestonden uit rode baksteen, met witte natuurstenen accenten en bedekt met leien. De gebouwen omsloten een vierkant binnenhof. De hoofdingang en de belangrijkste vertrekken bevonden zich aan de oost-

Afb. 4: Poort ingang domein Bleydenberg - LHG-KR

zijde, met een gezicht op de velden en op de dorpskerk. Die gebouwen hadden ook een verdieping, dit in tegenstelling tot de rest van het kasteel, dat slechts uit een gelijkvloerse ruimte bestond.

In 1765 schonk baron Lodewijk Frans Jozef Van Schore, op dat moment eigenaar van Bleydenberg, 32 roeden land uit een groter perceel aan pastoor Bartholomeus, om er een huisje op te bouwen voor zijn koster. Hieruit blijkt dat het landgoed van baron Van Schore, in Wilsele alleen al, tamelijk uitgestrekt was. Het paalde zelfs tot tegen de huidige Pastoor Legrandstraat en de Leuvense Vaart.

Het plan van het terrein van 1739, door landmeter J.A. Hustin, toont in de rode omtrekken het kasteel. Hierop volgen de tuin en het groene terrein dat zich uitstrekt tot de Leuvense Vaart. Aan de zuidkant zien we duidelijk de dreef van het kasteel. Verder vermaakte de baron bij testament van 28 augustus 1767 al zijn goederen aan zijn nicht Honorina Van Hamme. Zij was slechts enkele jaren eigenaresse van het landgoed. Wellicht viel het leven in een afgezonderd kasteel haar te zwaar en verkocht ze, met de goedkeuring van haar zoon, het kasteel met de daarbij behorende gronden op 18 december 1773. Het werd gekocht door Dominicus Nelis, professor in Burgerlijk Recht aan de universiteit van Leuven. In de verkoopakte staat het buitenverblijf beschreven als “antique château de Blydenberg ou Montjoie”.

Op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt door Jozef graaf van Ferraris (1771-1778) zijn in een summier schema de bouwvolumes van het ‘Chateau Bleyenbergh’ te zien. Het kasteel wordt weergegeven als een vierkante constructie met binnenplein. Rondom het eigenlijke kasteel zijn bijgebouwen aangegeven en is te zien dat een deel van het domein in gebruik is als tuinzone. In het zuidoosten lijkt zich een park te bevinden met bomen en een vijver. De rode lijn die het kasteeldomein omgeeft, is mogelijk opnieuw de afsluiting, zoals die te zien was op de ets uit 1635.

Ten zuiden van het kasteeldomein ziet men duidelijk de lange dreef die van Bleydenberg naar de inmiddels gegraven Vaart leidt. Op 9 februari 1750 deed prins Karel van Loreinen in Wilsele de eerste spadesteek voor dit kanaal. De toenmalige eigenaar Dominicus Nelis bouwde een kapel ter ere van Onze-Lieve-Vrouw Ter Linden op de plaats waar die zich nog altijd bevindt, op de hoek van de Albert Woutersstraat en de Kapellelaan.

Na zijn dood erfte zijn enige dochter de goederen, maar besloot ze te verkopen.

Afb. 5: Het terrein Bleydenberg in 1739
Plan J.A. Hustin

Afb. 6: Plan Ferraris 1771
met het kasteel Bleyenbergh

Afb. 7: Schoolgebouwen ter vervanging kasteel - archief zusters Paridaens

De school van het Paridaensinstituut

De overste van het Paridaensinstituut (het vroegere Hollandcollege), Cicercule Paridaens aarzelde geen ogenblik om het buitengoed te kopen. Op 30 maart 1830 werd de officiële aankoopakte ondertekend door Cicercule en Cécile Paridaens (haar nicht). Nu konden de herstellingswerken en de noodzakelijke aanpassings-

werken starten om het oude, voor een deel verwaarloosde gebouw geschikt te maken voor een klooster van 'de Dochters van Maria'.

In de verkoopakte wordt het landgoed beschreven als "het kasteel van Blydenberg met een bepaald huis, stallen, schuur, remises en andere gebouwen, tuinen, lanen, weiden en akkerland met alle bomen en houtgewas dat er zich bevindt, ongeveer zeven bunder groot, gelegen onder Wilsele en palend met twee zijden aan de straat 'gravin van Duras', met de derde zijde aan de kanaaldijk en met de vierde zijde aan Mme de Fromantau de Ruyft, met een open plek achter de schuur; inbegrepen de kleine kapel tegenover het huis".

Bij de aankoop van het landgoed wenste zuster Cicercule Paridaens er een drievoudige bestemming aan te geven. Vooreerst moest het een oase van rust zijn voor de leerlingen van het Paridaensinstituut, in hoofdzaak voor de internen, die er regelmatig op de vrije schoolnamiddagen van de gezonde buitenlucht kwamen profiteren. Tevens wenste ze dat de vermoeide en zieke zusters in die rustige, gezonde omgeving vlug terug op krachten konden komen. Niet alleen de huisdokters wisten dat het daar gezond en aangenaam verblijven was. Ook Edward Van Even schrijft in zijn 'Louvain dans le Passé et dans le Présent', uitgegeven in 1895, dat 'men nergens een zuiverder lucht kon inademen als op die berg; de schoonheid van de plaats en het kasteelaspect maken er een charmant verblijf van'. Tenslotte droomde Cicercule Paridaens ervan dat zij er eens een school voor arme kinderen zou kunnen oprichten. Dit laatste heeft ze zelf echter niet mogen beleven.

Bij de aankoop door zuster Cicercule Paridaens, moest het kasteel dus eerst omgevormd worden tot klooster, waaraan vanaf 1879 schoolgebouwen en in 1898 een grotere kapel als kloosterkapel toegevoegd werden.

De Atlas der Buurtspoorwegen (links) uit 1843-1845 geeft een zeer vergelijkbaar beeld

Afb. 8: Atlas der Buurtspoorwegen 1843 - 1845 - Bron All-Archeo

weer met de kabinetkaart van de Oostenrijkse Nederlanden. In het noordoosten lijkt een aanbouw te zien, die niet weergegeven is op de voorgaande kaart. De locatie van de bijgebouwen is ongewijzigd. Enkel in het uiterste zuidwesten lijkt een nieuw bijgebouw aanwezig. Het bijgebouw ten noorden van het kasteel is verdwenen of is geïntegreerd in de nieuwe aanbouw. Er is niet langer een vijver te zien. Ten zuiden is nog steeds een weg te zien, die de grens van het kasteeldomein volgt. Enkel op deze kaart is de historische perce-

lering duidelijk aangegeven. Voorgaande kaarten beelden ook reeds de grens van het domein af, aan de hand van een afsluiting en eventueel ook bomerijen. Het is de vraag in hoeverre de eerder vermelde cartografische bronnen voldoende betrouwbaar zijn om uitspraken te doen over de historische percelering.

De percelen volgen in hoofdzaak een noordwest-zuidoost oriëntatie, of staan hier haaks op. In het westen van het kasteeldomein zijn ook perceelgrenzen te zien die de oriëntatie van de Albert Woutersstraat volgen, of hier ook haaks op staan. Opmerkelijk is de aanwezigheid van een vierkante 'uitsprong' in de percelering, net ten zuidwesten van het eigenlijke kasteelgebouw. Het lijkt binnen dit perceel dat de vijver aangegeven is op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden.

In een volgend stadium, kan de verklaring gevonden worden voor de vierkante 'uitsprong' in de percelen, namelijk op de het 'Plan parcelaire de la commune de Wilsele', opgesteld door Popp van 1842 tot 1879. Op dit plan is namelijk te zien dat dit perceel bebouwd is.

Afb. 9: Popp-kaart, 1842-1875 met aanduiding schoolgebouwen

Het kasteel heeft in de loop der tijden veel schade geleden. De grootste schade werd aangebracht door de revolutionairen op het einde van de 18de – begin van de 19de eeuw. De Fransen hadden een diepe haat tegen de katholieke godsdienst. Ook Bleydenberg ontsnapte niet aan de vernielzucht. Niet alleen de vroegere huiskapel werd beschadigd, maar ook in de binnenruimtes werden de wandtapijten, het behang in goudleer en de schilderijen op doek door de revolutionairen met hun sabels doorkerfd en hingen in flarden aan de muren. In de nacht van 11 op 12 mei 1944 werden onder meer het klooster en de school zwaar getroffen. Niet minder dan 46 bommen waren op het eigendom van het klooster neergekomen.

Tussen 1923 en 1925 werd een deel van het klooster geschikt gemaakt als rusthuis voor zieke zusters. Dit rusthuis bevond zich tussen de kapel en de hoofdingang van het vroegere kasteel en had trappen die naar de siertuin leidden.

In 1949 werd een internaat opgestart, waarvoor in 1957 plannen gemaakt werden om er een nieuw gebouw voor op te richten. Deze nieuwbouw werd opgetrokken tegen de voorgevel van het bestaande gebouw, op een deel van de daar gelegen groententuin.

Door forse stijgingen in het leerlingenaantal beslisten de zusters in 1959 drie nieuwe klaslokalen te bouwen voor de jongste kleuters. Het zou een vrijstaand gebouw worden, het Don Bosco paviljoen vlak aan A. Woutersstraat dat in 1961 ingezegend werd. Onderhoud van de gebouwen dwong de school tot slooping van de oude gebouwen en het oprichten van een nieuwbouw die momenteel geactualiseerd wordt.

Afb. 10: Situatie begin 20ste eeuw uit bijlage Het Laatste Nieuws

Afb. 11: Zicht op fundamenten en de natuurstenen paramentsteen van het oud kasteel Bron All-Archeo

Archeologische opgravingen

Het archeologisch onderzoek, geadviseerd door het agentschap Onroerend Erfgoed, is vooral gericht op de veranderingen die gepaard gingen met de omvorming van kasteel naar klooster. De opgegraven oppervlakte bedraagt ca. 1600 m². Het archeologisch onderzoek werd uitgevoerd door de firma All-Archeo bvba, van november 2014 tot januari 2015.

Daarbij werden twee proefputten aangelegd, aangevuld met een aantal boringen om inzicht te verkrijgen in de stratigrafische opbouw van de onderzoekslocatie. De aangetroffen sporen omvatten de resten van voornamelijk opgaand muurwerk en muurfunderingen. Ze zijn afkomstig van het kasteel dat later omgevormd werd tot klooster en school. De sporen zijn zeer goed bewaard. Er werden nauwelijks verstoringen aangetroffen.

Als conclusie kan men het volgende stellen. De archeologische opgraving kon aantonen dat er minimaal drie kasteelfasen zijn te onderscheiden daterend vanaf het begin van de 17de eeuw. Het statige karakter van het kasteel werd benadrukt door de aanwezigheid van natuurstenen paramenten. Slechts een klein deel van de eerste fase (begin 17de eeuw) kon worden vastgesteld, waardoor weinig inzicht kon worden verkregen in de omvang en indeling ervan.

Tijdens de tweede kasteelfase werd het uitzicht van het kasteel sterk gewijzigd. Er ontstond een kasteel met een centraal binnenplein. Het kasteel was aan de noordoostzijde van een gracht voorzien met een breedte van 1,75 tot 4,30 m. De restanten van een brug over de gracht werden vastgesteld. Uit de gracht en uit een stortkoker werden pollenstalen genomen, waaruit men echter geen uitspraak kan doen over de welstand van de bewoners.

Twee afvalkuilen werden geanalyseerd waaruit voornamelijk aardewerk kwam. Daarnaast is er ook botmateriaal van dieren, waarvan het varken de meest voorkomende soort is. Er is een vrij grote vertegenwoordiging van vissen, vogels en amfibieën (kikkers). Bij de vissen gaat het om zeevis: platvissen, mogelijk bot, schol of schar.

Tot de derde en laatste kasteelfase behoren tuinmuren die op het kasteel aansluiten en een aanbouw in het noordoosten.

Neogotische kapel

De neogotische kapel werd gebouwd in 1898 als kloosterkapel en is sinds 2 maart 2007 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd als beschermd monument.

De bekende Leuvense architect Pierre Langerock (1859-1923) tekende de plannen. Hij voltooide zijn studies aan de Sint-Lucasschool van Gent in 1881. Na een stage op het architectenbureau van hoogleraar-architect Joris Helleputte vestigde hij zijn eigen bureau te Leuven. Zijn ontwerpen omvatten heel uiteenlopende bouwtypes.

Langerock was ook actief in de monumentenzorg die sinds de 19de eeuw een enorme vlucht kende. Hij werd omwille van zijn grondige kennis van de verschillende vormen van de gotiek als een voortreffelijke restaurateur beschouwd. Het is onder meer dankzij Langerock dat Leuven een belangrijke rol speelde als centrum van de neogotiek in de 2de helft van de 19de eeuw.

Het belang van de restauratie van de kapel is tweedelig: de neogotische muurschilderingen moeten geheel zichtbaar gemaakt worden en de glas-in-loodramen dienen in hun volle glorie weer te schitteren.

Na de functie als kapel heeft men het gebouw horizontaal in twee verdeeld. Er werd een betonnen vloer aangelegd, zodat de totale ruimte niet meer als geheel te genieten is en de ramen over de volle lengte als het ware in twee verdeeld zijn. Aan de buitenkant zien we de brandglasramen ook maar voor de bovenst 'helft'. Zichtbaar zijn de spitsboogvensters met tweeledige tracering onder maaswerk. Het onderste gedeelte is bedekt door een bakstenen muur.

Als neogotisch gebouw is de kapel geïnspireerd op middeleeuwse gotische kerken. De neogotiek ontstond in de 19de eeuw uit een romantische belangstelling voor de middeleeuwen en als reactie op het classicisme, dat door veel kunstenaars en architecten als 'koud' werd ervaren.

Ook het interieur van deze kapel is typisch voor de romantiek. De neogotische vormgeving is aanwezig in de architectuur. De spitsboogarcade rust op eclectische, vergulde kapitelen. Het hele interieur is bovendien prominent versierd met polychrome muurschilderingen. De sjabloonpartijen zijn geïnspireerd door de natuur en uitheemse, exotische elementen.

De kapel wordt mogelijk bestemd als refter bijvoor de nieuwe school. Plannen voor restauratie worden nu opgezet.

De huidige Bleydenbergschool

We citeren hiervoor de bijdrage van de voorzitter van de Raad van Bestuur (RVB) van de school:

In het jaar 1999 werd beslist een nieuwe school te bouwen. Alle mogelijke pistes werden onderzocht: mogelijke vernieuwbouw van de bestaande gebouwen, gedeeltelijke nieuwbouw met behoud van de gevels of volledige nieuwbouw. Uiteindelijk werd gekozen voor een volledige compacte nieuwbouw met 16 klaslokalen en een sporthal.

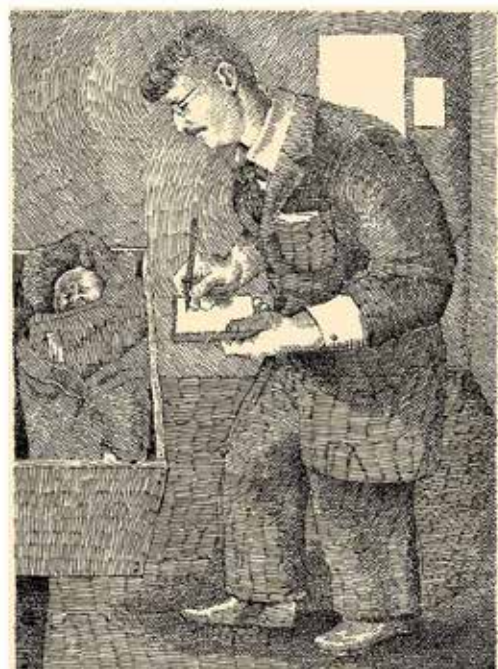
In het ontwerp werd er, op vraag van Monumenten en Landschappen rekening mee gehouden om het oorspronkelijk uitzicht van de site zoveel mogelijk te bewaren. Zo blijft de centrale binnenkoer bewaard; in de gevel, die loodrecht staat op de kapel vindt men hetzelfde patroon van ramen terug als in de oorspronkelijke bouw. Vanaf september 2016 zal de nieuwe school in gebruik genomen worden.

Met dank aan de RVB van de school, All-Archeo en Frans Sterckx voor het raadplegen van zijn publicatie "De Bleydenberg, 125 jaar katholiek onderwijs in Wilsele".

Afb. 12: Kapel en sacristie en glasramen 2016
Afb. 13: Spitsboogarcaden
Afb. 14: Kapel decoratie
Afb. 15: Nieuwbouw in 2016

Afb. 1: Tekeningen Liesbeth De Stercke - Zeefdruk Rudi Jacoby

De vondeling van de Sint-Barbarastraat

Rudi Jacoby

met tekeningen Liesbeth De Stercke

1794 - 1836 BELGIË

De bevolking van het prille koninkrijk België heeft een woelige periode achter de rug. Met de slag bij Fleurus in 1794 komt een einde aan het ancien régime. De Franse revolutionairen annexeren de Oostenrijkse Nederlanden en zorgen voor een mix van onrust en verlichting. Waterloo volgt snel na de invoering van de Code Napoleon. Het Congres van Wenen installeert het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden met Willem I, die na de septemberrevolte van 1830 de deur gewezen wordt. Door een monsterverbond van katholieken en liberalen kan België ontstaan. De burgers krijgen fundamentele rechten in een vooruitstrevende grondwet.

1829 - 1836 LEUVEN

De installatie van een unionistisch stadsbestuur in Leuven op 22 oktober 1830 wordt voorafgegaan door de hongersnood van 1829 en gevolgd door een cholera-epidemie in 1832. 38% van de 25.000 Leuvenaars is jonger dan 19 jaar. De gemiddelde leeftijd van mannen is 28 jaar, van vrouwen 31 jaar. Leuven herbergt 3.000 militairen in 5 kazernes. Een groot deel van de verpauperde bevolking woont in ellendige omstandigheden in de buurt van de Burgemeesterstraat, het Slachthuiskwartier of in de gangetjes her en der over de stad verspreid. De industrialisering doet veel banen verloren gaan in het commercieel-artisanale Leuven. Door de mechanisering van de landbouw komt een instroom van mensen uit het platteland op gang. De christelijke caritas uit het ancien régime is samen met de revolutie verdwenen. De nieuwe armenzorg wordt stilaan in een wettelijk kader gegoten, maar werkt nog niet. Er valt wel wat te beleven. Jaarlijks leggen 3.000 schepen aan op de Leuvense Vaart. In 1835 gaan de eerste gaslantaarns branden. De Katholieke universiteit wordt heropend. In 1836 starten de werken aan het station en begint de aanleg van de Bogaardenstraat.

22 FEBRUARI 1836 SINT-BARBARASTRAAT

Iemand sluipt 's avonds door de Sint-Barbarastraat en legt een baby in de vondelingenschuif van huis nr. 21. De inwonende dienstmeiden Angelina Boon en Maria Smolders worden gewekt door de bel en vinden een pasgeboren jongetje. Het is één van de 53 vondelingen van 1836. Veertien dagen eerder wordt in de Sint-Barbarastraat nr. 4 een meisje geboren. Dit meisje wordt later de echtgenote van deze vondeling.

De opvang van vondelingen wordt tijdens het ancien régime in Leuven door de stad georganiseerd. Na de Franse revolutie wordt de armenzorg geüniformiseerd, maar blijven de oude instellingen verder functioneren. Door het keizerlijke decreet van 19 januari 1811 verdwijnt de onduidelijkheid in de vondelingenzorg. Er komt één vondelingenhuis per arrondissement, de administratie wordt gecentraliseerd, de financiering en de werking worden gereguleerd. Dit blijft decennialang de legale basis. Het Nederlands bestuur voert een decentralisering door in 1820, die bekrachtigd wordt in de Belgische gemeentewet van 1836. In 1823 wordt het vondelingenhuis in de Sint-Barbarastraat geopend. Op 22 februari 1823 wordt de schuif voor het eerst gebruikt. Dag op dag, 13 jaar later, wordt Pierre Fament in de schuif gedeponeerd.

Afb. 2: Het gebouw uiterst rechts op de foto, met de publiciteit op de zijgevel, is in 1836 het vondelingenhuis - SAL collectie Rik Uytterhoeven

Afb. 3: Kadasterplan 1813 deel van de Barbrastraat met Vondelingenhuis. De loop van de Sint-Barbarastraat is tussen 1813 en 1836 niet veranderd - SAL collectie kaarten en plannen

Afb. 3: Uittreksel uit het geboorteregister van de stad Leuven van het jaar 1836 - OCMW-archief Leuven

Georges Jacques Nazet is de inwonende directeur van het vondelingenhuis. Pierre Adolphe Van Bever is klerk en Pierre Berckmans de boodschapper.

Maandag is een marktdag voor voedingswaren op de Oude

Markt in Leuven. Het is vooral op marktdagen dat de schuif gebruikt wordt. De wintermaanden, februari en maart, zijn de drukste schuifmaanden. De duisternis van de nacht is het ideale moment om anoniem te werk te gaan.

In 1836 worden 14 vondelingen méér geregistreerd dan het jaar ervoor. Waarschijnlijk is de oorzaak hiervan een mazelenepidemie ("rode bulten").

De kleding van de vondeling wordt nauwkeurig beschreven. Het is een unieke, tastbare link met zijn afkomst en maakt identificatie achteraf mogelijk. Alle kledingstukken worden gewassen, verpakt en bewaard onder het nummer van de vondeling. De helft van de kinderen is zeer armoedig gekleed. Vaak is het de baby van een dienstmeid, die haar ontslag wil voorkomen. Bij goed geklede kinderen kan je ervan uitgaan dat het ongewenste kinderen zijn, afkomstig uit welstellende families. De kinderen worden onmiddellijk gewassen en krijgen nieuwe kleren.

55% van de vondelingen is pasgeboren. 85% is jonger dan een maand. De meeste kinderen verkeren in goede gezondheid. Dit moet binnen de 24 uren vastgesteld worden door een arts die aan het vondelingenhuis verbonden is. Het kind wordt meteen gevaccineerd tegen kinderpokken.

De naam wordt gekozen door de directeur van het vondelingenhuis in overleg met de ambtenaar van de burgerlijke stand. Vanaf 1834 kiezen ze hiervoor uit een lijst, opgesteld door de Algemene Raad. De eerste letter van de familienaam is dezelfde als de eerste letter van de maand, waarin het kind gevonden wordt. Pierre Fament wordt gevonden in de maand februari.

EXTRAIT du Régistre aux Actes de NAISSANCES de la Ville de Louvain, pour l'an 1836.

L'An Mil, huit-cent, trente-six, le vingt-trois du mois de fevrier, à l'heure de midi, pardevant nous Germain Jérôme Dominique Joseph Philippi, Officier de L'Etat-Civil de la ville de Louvain, Province de Brabant, est comparu:

Georges Jacques Nazet, Directeur de l'hospice des enfants trouvés & abandonnés de cette ville, ij domicilié, âgé de soixante-trois ans, lequel nous a déclaré que hier, à dix heures & demie du soir, il a été exposé au tour du dit Hospice, rue de Ste Barbe, Section 2, N° 21, un enfant tel qu'il nous le presente, enveloppé dans un vieux morceau double de chamois, à lignes bleues, rouges & vertes; sous lequel un morceau d'une jupe d'étoffe rajée, doublé en cartonette fond melé à petites lignes bleues & rouges, & un autre morceau de toile; vêtu d'une chemise de percaille, d'une jacquette de coton fond bleue à fleures brunes; il portait au cou un demi mouchoir de coton, fond blanc, à lignes violettes, & sur la tête deux bonnets de coton dont l'un était garni d'une tulle; sur le cœur à l'intérieur du maillot se trouvait une carte d'annonce de mort, de Mr. François Vandenput, coupée traversalement; apres quoi nous avons remarqué que cet enfant était bien portant, & l'avons reconnu être du sexe Masculin, nouveau né, & l'avons inscrit au registre sous les nom & prénom de: Fament, (:Pierre:).

De suite nous avons remis le dit enfant au predit Directeur de tout quoi nous avons dressé le présent procès-verbal. Le dites déclaration & présentation faites en presence de Pierre Adolphe Van Bever, commis au dit hospice, âgé de vingt-cinq ans; & de Pierre Berckmans, messenger au même, âge de quarante six ans, tous deux domiciliés à Louvain. Et ont le Déclarant, & les témoins signé avec nous ce présent procès-verbal, après qu'il leur en a été fait lecture. /:Signés/ Georges Nazet:

P.A. Van Bever , P. Berckmans, & G.H..D.J. Philippi. /.

Afb. 4: schedula Pierre Fament
OCMW archief Leuven

Het vondelingenkaartje van Pierre Fament is het in twee geknipte rouwkaartje van Francisus Vandeput. Jean François Vandeput wordt geboren in Leuven op 7 maart 1804 en overlijdt in maart 1834. Waarschijnlijk heeft hij niets te maken met de ouders van Pierre Fament.

Van elke vondeling wordt een persoonlijk dossier bijgehouden. Dat van Pierre Fament kreeg de referentie E.T. & A. N° 711 (Enfants Trouvés et Abandonnés).

Op 23 februari 1836 om 10 uur wordt hij gedoopt in de Onze-Lieve-Vrouw-ten-Predikherenkerk. De parochiepriester geeft hem de naam Petrus. Hij volgt de heiligenkalender. 22 februari is het feest van de "cathedra van Petrus". De laïciseringstendens wordt in het unionistische België afgeremd. Men doopt de kinderen en ziet er zorgvuldig op toe dat ze in een rooms-katholieke omgeving opgroeien. De pleegouders moeten gelovig zijn en het kind zijn communie laten doen. Op 24 februari 1836 wordt Pierre Fament geplaatst in Lubbeek bij Petrus Langendries en Maria Clara Duerinckx. Ze bewerken 9 dagmalen grond en weven. Een dagmaal of dagwant is de oppervlakte grond die een boer met behulp van een os of trekpaard op één dag kan ploegen.

Afb. 6: Persoonlijk dossier Pierre Fament

**E. T. & A N° 711 N° 2329.t.
Fament Pierre.**

Baptisé le 23 Février 1836 à l' Eglise N.D. aux Dominicains à 10 h. du matin.

L'an 1800 trente six, le Lundi 22e Jour du mois de Février, à 10 1/2 h. du soir, a été exposé au tour de l'hospice, un enfant mâle, nouveau né bien portant.

Il était enveloppé dans un vieux morceau double de chamois, à lignes bleues, rouges et vertes, sous lequel un morceau d'une juppe d'Etoffe réé, doublé en cordonnet fond melé à petites lignes bleues et rouges, et un autre morceau de toile.

L'Enfant était vêtu d'une chemise de percalle, d'une jacquette de coton fond bleu, à fleurs brunes. Il portait Au coup un demi mouchoir de coton, fond blanc à lignes violettes, et sur la tête deux bonnets de coton, dont l'un était garni d'une tulle.

Sur le coeur à l'intérieur du maillot se trouvait une demi carte de mort, de Mr. Francois Vandeput ne laissant que les lettres anciscus put maison en propre

Placement du mercredi 24 fevrier 1836 à Lubbeek heyde Coosemans Cher Langendries Pierre agé de 38 ans

Durings Maria Clare agée de 39 ans

tisserant - cultivant 9 jouraux

Afb. 5: schedula Marie Malheur,
François Verloren, Anne Marie
Dugenet - OCMW archief Leuven

Marie Malheur - 16 mars 1806

Seer beminde vrvindin met een hertelijke groetenisse seg ik ü dit kint is gedoopt maria is den naem ü word minnelijk versogt daer sorge voor te draegen het is van een eerlijke dogter en gij silt er wel voor geloont worden

François Verloren - L'an 9 22 Ni-vöse

L'innocence Victime

Anne Marie Dugenet - 13 mars 1812

een kindt ingebragt die gedoopt is ende synen naem anna maria ende de moeder doedelyck siek is en geen middel en heeft om het koonnen te besteeden en het kindt sal wieder haelen als de moeder sal geneesen syn Loven 13 meert 1812

Josse Affut - 27 avril 1812

Seer bemünde moeder sijt soo goet van düt harm kint te onfangen want den vader is tien maenden doot ende moeder is vijf maende sieck geweest en daer sijn vijf kinderen en geen en düe noch iet wint en sorgt voor een goede moeder want het is een borgens en ambagh kint en van eirlijk oüders en het üs gedoopt en den naem üs jücdokus en dat kost de moeder seer veel traenen

Louise Abord - 3 août 1809

voorsoeken voor dees kind wel te sorgen want hope het selve weder te haelen en syt seker dat gy lie sult content syn en welbeloont woorden (hier is achteraf iets bijgeschreven ?) en het is niet gedopt gy moet het laeten doeppen want het is niet gedopt

Afb. 7: *Collectie Beeldonline*
Onbekende Tilburgse thuiswever en zijn vrouw aan het weefgetouw.
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Den Haag, Arbeidsinspectie, 1910

Afb. 8: St barbara straat
in het vondelingehuys
te Louven - OCMW-archief
Leuven Certificaat

Afb. 9: E. T. & A N° 711.
Ik ondergeschreeve verclaere
dat een kind bij peeter Langendries
eene goede plaats zal hebben
Antoine de Moine -
OCMW-archief Leuven

De landbouw en de textielnijverheid krijgen rake klappen in de eerste helft van de 19de eeuw. De verpaupering bereikt tussen 1849 en 1859 een hoogtepunt met mislukte oogsten en cholera-epidemieën. Veel boeren en ambachtsslui uit de omgeving van Leuven (Herent, Lubbeek en Bierbeek) stellen zich kandidaat om een vondeling op te nemen. De vergoeding hiervoor wordt halfjaarlijks uitbetaald en vaak gebruikt om een deel van de pacht te betalen. Het kind kan al snel ingezet worden op het land of in de huisnijverheid. Van de verplichte scholing komt meestal niets terecht. De familie Langendries kent een traditie in landbouw en weven. De vader van Petrus was wever en die van Maria was landbouwer. In 1836 combineert het echtpaar beide beroepen. Bij het huwelijk van hun kinderen geven ze achtereenvolgens wever, arbeider en landbouwer als beroep op.

Om in aanmerking te komen als voedster (tot 6 jaar) of pleegouder (tot 12 jaar) dient men een certificaat voor te leggen van de burgemeester van de woonplaats. Om de rooms-katholieke levenswandel te bewijzen, is een certificaat van de parochiepriester nodig. Na een inspectieverslag van de geneesheer, die aan het vondelingenhuis verbonden is, wordt men betrouwbaar bevonden. De pleegouders krijgen dan een uitbestedingskaart, waarop alles wordt bijgehouden. Dit is de theorie. In de praktijk krijgen veel kinderen meer slaag dan eten.

Veel vondelingen komen in de criminaliteit of de prostitutie terecht na hun emancipatie. Maar het halen van die leeftijd is voor een minderheid weggelegd. 33% van de vondelingen wordt geen jaar, 46,6% geen twee jaar en 56,1% haalt zijn twaalf jaar niet.

In 1857 verhuist het vondelingenhuis naar de Schapenstraat. In 1859 wordt de schuif afgeschaft. Steden met een vondelingenschuif kennen een toename van het aantal vondelingen, van de vondelingensterfte en zelfs van het aantal kindermoorden (In Brabant 32 tussen 1831 en 1839). Uit onderzoek blijkt dat de schuif zedeloosheid, losbandigheid en zorgeloosheid eerder doet toenemen dan omgekeerd.

De kinderen verblijven gemiddeld slechts 28,5 maanden bij dezelfde pleegouders. Zelden ontstaat er een hechte band tussen hen.

Wat er met Pierre Fament gebeurt na zijn plaatsing is niet duidelijk. We weten wel dat hij "geëmancipeerd" wordt op 12-jarige leeftijd, net zoals 30,4% van de Leuvense vondelingen. Dan volgt er een plaatsing bij landbouwers of ambachtsslui voor het aanleren van een beroep. We kunnen hier spreken van structurele kinderarbeid. Jongens kunnen rond hun 12 jaar opgeëist worden om legerdienst te doen.

Afb. 10: Vondelingenregister

N°. 2329.

NAAM en VOORNAMEN van het Kind:

Pierre Fament

Geslacht:

Mannelijk

Ouderdom:

Nieuw geboren

TIJDSTIP en GEBOORTE-PLAATS:

-

AKTE Constatende dat het een vondelings kind is:

Proces verbael van den officier van politie vanden burgerlijken stand dato 23 February 1836

STAD of Gemeente alwaar het gevonden is:

Leuven

PLAATS alwaar het gevonden is: *in den rol van het sticht omtrent 10 1/2 ueren 's avonds*

DATUM dat het gevonden is:

22 February 1836

DATUM zijner inkomen in het Gods-huis:

22 February 1836

E. T. & A N° 711.

Voordere inligtingen over het kind:

Emancipé le 22 février 1848.

Admis aux infirmes

Rayé le 30 juin 1855

NAMEN en VOORNAMEN DER OPVOEDERS:

Langendries Pierre

HUNNE WOON-PLAATS. *Lubbeek*

DATUM van het plaatzen en verplaatzen van het Kind:

24 February 1836

GETAL der dagen van het verblijf in het Gods-Huis:

2 dagen

Soorte van kleederen gegeven aan het kind als het in opvoeding gesteld is:

N° 0

N° 1

DATUM dat het supplement van 6 maanden is afgeleverd:

27bre 1836 - 27 Février 1837

De evolutie van elke vondeling wordt in een register bijgehouden. Dit gebeurt niet altijd accuraat. In het register N° 2329 van Pierre Fament lezen we dat de opvoeders twee kledingpakketten ontvangen hebben. Door een magazijnier, die in het vondelingenhuis tewerkgesteld is, wordt pakket N° 0 op 27 februari 1836 uitgereikt. Dit pakket bestaat uit drie linnen luiers, een wollen wikkelluier, vijf handdoeken, vier katoenen onderkleden en twee halsdoeken, alles samen ter waarde van 34 frank. Op 27 februari 1837 krijgen zij pakket N° 1. Dit bevat twee katoenen hemden, twee onderkleden, een siamoisen vest (*siamois is een weefsel van katoen en zijde*), een katoenen muts, twee paar wollen kousen, een paar schoenen en twee halsdoeken, alles samen 15 frank waard. Normaal moeten daarna pakketten 2, 3, 4 en 5 volgen. Meestal verloopt de bedeling van de kledingpakketten even slecht als de vergoeding van de pleegouders. Het geld dat hen beloofd wordt, komt laattijdig of nooit toe.

Pierre wordt na zijn emancipatie ingeschreven op de lijst van "infirmes" of "gebrekkelijken". In 1855 wordt hij op deze lijst doorgestreept. Over deze "infirmes" worden geen archiefstukken bewaard.

Pierre Fament huwt op 26 januari 1864 in Lubbeek met Maria Florentina Janssens. Hij is dan dienstbode, zij is strijkster. In de huwelijksakte wordt hij als Petrus ingeschreven. Waarschijnlijk gaat hij als Peter door het leven.

In 1880 woont hij, met zijn vrouw en zeven kinderen in de Impasse du Casque n° 13. De Helmgang werd in 1899 gesupprimeerd. Nu is het een onderdeel van het Miniemen-instituut. Hij is dan *ouvrier tinturier*, zij is *repasseuse*. Heeft Peter het beroep textielverver geleerd in Lubbeek, bij zijn pleegvader Peter?

Net zoals voor de vondelingen zelf blijven voor ons vele vragen onbeantwoord.

Opgedragen aan

Jeanne Fament,

mijn grootmoeder

Het gebruikte cijfermateriaal komt uit de verhandeling "*De zorg voor vondelingen en verlaten kinderen te Leuven, 1830 - 1848*" van Ann Verheyen, tenzij anders vermeld.

Met dank aan Dirk Vande Gaer, archivaris-paleograaf van het OCMW Leuven.

De zeefdrukken op blz. 20 kunnen gekocht worden.

Contact via mail rudi.jacoby@telenet.be.

Afb. 1: Kerk van Volckerinckhove

Drieux, “Une famille de chez nous”

Wim Platteborze

Hier werd geboren Michel Drieux 1495-1559
Rector van de Leuvense Universiteit
en professor aan de Hogeschool van Dowaaï

Deze tekst staat op een bordje rechts van de ingang-deur van de Sint-Folquinkerk van Volckerinckhove in Frans-Vlaanderen, de geboorteplaats van Michel Drieux.

In september 1994 kreeg de stad Leuven en de Universiteit een verzoek om een gelijkaardige herinneringsplaat op te hangen aan de poort van het Driutiuscollege of het huis der Drieux's. De plaat zou betaald worden door Yserhouck, een vereniging die zich inzet voor de bescherming van het natuurlijk en geschiedkundig erfgoed van Frans-Vlaanderen. In 1995 zouden de bewoners van Volckerinckhove hun plaat plechtig komen inhuldigen. Naar wij vernamen is er inderdaad een bus met inwoners van Volckerinckhove naar Leuven vertrokken, maar zonder plaat. De reactie van Leuven was waarschijnlijk negatief gezien de staat van de poort of het feit dat de achterkant van het monument in privéhanden is.

Heel veel sporen van hun beroemde dorpsgenoot hebben ze hier niet meer aangetroffen. Wat er toen nog restte van het college was de verloederde monumentale toegangspoort en de ondertussen verdwenen arcades van het binnenplein. De bogen werden na de brand van '14-'18 gerecupereerd en stonden opgesteld in de tuin van het stadsmuseum; ze verdwenen er om plaats te maken voor M.

Wat vandaag nog rest is de poort en de “ruimtelijke ervaring” van het vroegere binnenplein, dat ongeveer samenvalt met het huidige Smoldersplein.

De aanleiding tot het schrijven van deze bijdrage is het recente initiatief van Schepen Vansina om de poort te reinigen en de barsten in de blauwe hardsteen te herstellen. De restauratie van dit architecturaal meesterwerk is een verrijking voor onze stad. De hierbij aangekondigde ledlampverlichting zal de aantrekkelijkheid van de poort nog verhogen. De bus uit Volckerinckhove mag terugkomen!

Michel Drieux (°1495, Volckerinckhove - †1559, Leuven), of Michiel “Drieuw” op zijn “Vlaemsch”, was de stichter van het college. Hij latiniseerde zijn naam naar Michel Driutius zoals dat gebruikelijk was in de academische kringen. De wieg van de familie stond in Volckerinckhove, een kleine platelandsgemeente in Frans-Vlaanderen. Zijn vader Adriaan Drieux was getrouwd met Marie de Swaerte; het echtpaar had twee zonen: Michel en Remi. Michel koos voor het celibaat en ging studeren in Leuven. Na zijn studies theologie en beide rechten werd hem in 1529 een leerstoel canoniek recht aangeboden. Hij werd driemaal kanselier (rector). Dat kon, want in die tijd gold het rectoraat

Afb. 2: Herinneringsplaat

Afb. 3: Kaart Cassini

Afb. 4: Kapel van de Drieux's

voor slechts één jaar. Hij werd een eerste keer gekozen in februari 1531, opnieuw in augustus 1534 en in 1538. Daarnaast bekleedde hij ook een paar belangrijke kerkelijke functies. Hij was kanunnik van het kapittel van de Sint-Pieterskerk van Leuven en werd in het jaar van zijn overlijden deken en vicekanselier van de Universiteit. Door de Prinsbisschop van Luik werd hij aan het Prinsbisschoppelijk Hof tot officiaal (kerkelijk rechter) benoemd. Als inquisiteur was hij dan ook belast met de vervolging van de hervormingsgezinden. Hij onderwees 28 jaar recht in Leuven. Sommige bronnen melden dat hij ooit een leerstoel zou gehad hebben aan de universiteit van Douai (Dowaai), maar dit is onmogelijk want deze universiteit werd pas opgericht in 1562 en hij overleed in 1559. De plaat aan de gevel van de kerk van Volckerinckhove is dus fout.

Michel zijn broer Remi trouwde met Catharina Fenaerts en ging in Merckegem wonen, een buurgemeente van Volckerinckhove. Ze hadden negen kinderen; hun oudste zoon kreeg de naam van zijn vader en was dus ook een Remi. Deze Remigius Driutius (°1519, Merckegem - †1594, Brugge), de neef van Michel Drieux, studeerde in Leuven en verbleef er bij zijn heerom.

Remigius Driutius groeide uit tot een historische figuur. Hij stond uiteraard aan de kant van Rome en werd bisschop van Brugge, maar ook van Leeuwarden. Daar zou hij die functie, gezien de godsdienststroeibelen, nooit uitoefenen. Naar aanleiding van de Statengeneraal van Gent werd hij door de Gentse calvinisten vier jaar opgesloten. Eens vrij kon hij niet onmiddellijk terug naar zijn bisdom Brugge, want de stad was nog in handen van de calvinisten.

Een nobel geslacht? De stamvader van de familie, Jacob Drieux, lag begraven in de kerk van Buyssheure. Zijn graf is verdwenen, maar op zijn grafplaat stond: *Sepulture van M'Her Jacob Drieux, Rudder van Jerusalem, die overleet deser Werelt den 6 october 1436, en Joeffrauwe Catherine van Steenbeke, syne wettelycke Geselnede, die overleet anno 1428.*

Of Jacob Drieux van een nobel geslacht was is lang niet zeker. Hij was waarschijnlijk op bedevaart geweest naar Jeruzalem en als ridder of tempelier van het Heilig Graf teruggekomen.

In Volckerinckhove werd zijn nagedachtenis in ere gehouden. Zo is er een Chemin des Tempeliers die naar een kapelletje leidt dat een eeuw geleden door de Drieux's werd opgericht. In de kerk ligt nog een grafsteen van een naamgenoot. Deze Jacob Drieux, geboren in 1652, was de zoon van een Jan Drieux. Zijn grafschrift luidt als volgt:

“D.O.M. Hier light begraeven Jacob Drieux filius Jans, overleden op den 29 augustus in't jaer 1727, outwesende

Afb. 5: Straataanduiding in Volckerinckhove

75 jaeren ende light ook hier begraeven Marie Vergriete filia Nicolais, syne Huysvrouw, overleden op den 8 september in't jaer 1726, outwesende 69 jaeren. Sy hebben saemen in't huwelick geweest den tyt van 45 jaeren, sy hebben naeghelaeten 5 kynderen, te weten Jan-Baptiste, Pieter, Michiel, Jacobus ende Nicaesen. Bidt godt voor de Siele 1727.”

Michel Drieux's naamgenoten waren niet alleen godvruchtig, maar ook rijk. Zo verwijst het opschrift van een steen in de vloer van de kerk naar een Drieux die ooit de gehele kerkvloer bekostigde. Ook op het kerkhof laten de Drieux's zich opmerken, maar nu in het Frans. Een imposant grafmonument van de familie van Louis Désiré Drieux (†1875) bevat zes witmarmeren grafplaten. Op de eerste plaat staat een eerbetoon aan hun Vlaamse voorvader: A LA MEMOIRE DE M. JACQUES DRIEUX CHEVALIER DE JERUSALEM DECEDE EN 1428 ET DAME CATHARINE VAN STEENBEKE SON EPOUSE DECEDEE EN 1428.

Het Comité flamand de France. Tijdens de zitting van 23 juni 1859 van het Comité suggereerde de voorzitter Edmond De Coussemaker om een “eeuwige gedachtenis” te wijden aan Michel Drieux. Hij stelde voor om in de kerk van Volckerinckhove een monument op te richten voor de weldoener van de streek. Naast een epitaaf voorzag men ook een lijst van de families die via afstamming met hem verbonden waren. Op 20 december 1860 werd een maquette, van het ontwerp van de hand van M. Verly, goedgekeurd. Het project werd echter nooit uitgevoerd.

Testament. Toen Michel Drieux zijn einde voelde naderen, liet hij op 28 juli 1559 zijn testament opmaken door Notaris Jan Dufkens uit Leuven. Het was zijn wens dat het woonhuis dat aan zijn nieuwe woning aanleunde, fatsoenlijk zou bemeubeld worden en samen met zijn boeken “tot de eeuwigheid” ter beschikking zou gesteld worden van de studenten die voor een beurs in aanmerking kwamen. Beide huizen en de tuin dienden omgevormd te worden tot een college met een presidentswoning. Het te vormen college zou zijn naam dragen en was uitsluitend bestemd voor studenten filosofie (artes), rechten of theologie. De verkoop van zijn roerende goederen moest dienen om in het levensonderhoud van een president en een onbekend aantal studenten te voorzien. Wat niet mocht verkocht worden was de bibliotheek, die hij in het vooruitzicht van de oprichting van het college had aangelegd.

Afb. 6: Grafmonument van Louis Désiré Drieux

Voorwaarden. De studenten die er zouden verblijven kregen hun beurs onder wel bepaalde voorwaarden. Uit die voorwaarden blijkt zijn sterke gehechtheid aan zijn geboortestreek. Zijn bloedverwanten kregen de voorkeur, daarna volgden de inwoners van Volckerinckhove, Bollezeele, Merckeghem, Broxeele, Lederzele en de streek rond Cassel. Bij gebrek aan kandidaten werden ook jonge Leuvenaars aanvaard. Door deze strenge restricties bleef Volckerinckhove en later de Westhoek lange tijd aanwezig in Leuven, maar ook in de kerkelijke hiërarchie. De uitverkorenen kregen kost en inwonen; de kosten voor hun studies vielen evenwel te hunnen laste.

Driutius, wetende dat hij uit een eenvoudig dorp kwam, voorzag een deel van zijn erfelijke inkomsten om twee à drie eenvoudige jongens een vooropleiding te laten volgen. Het gaf hen de mogelijkheid om toegelaten te worden aan de Leuvense Alma Mater. Voor hen golden ook de hogergenoemde voorwaarden.

In zijn testament staat ook aangestipt dat de toewijzing van de beurzen toekwam aan zijn neef Remigius. Na zijn dood werden dat de pastoor van Volckerinckhove en de leden van de kerkfabriek.

De zondag waarop zijn teraardebestelling werd afgekondigd, moesten de voorwaarden tot het bekomen van een beurs “in het Vlaams” aangekondigd worden. De vacante beurzen moesten publiek gemaakt worden 's zondags tijdens de hoogmis op de verjaardagen van zijn overlijden. Het leek hem belangrijk zoveel mogelijk jongeren uit zijn streek te benaderen om in Leuven te komen studeren. Hij voorzag daarom nog een extra tegemoetkoming voor jonge knapen uit zijn familiekring. Ze konden zich gedurende twee jaar aan gelijk welke school gaan bekwamen, om Frans te leren.

Indien een maand na de afkondiging van de kansel geen enkel familielid of streekgenoot zich aanbood, ging de beurs zoals voorzien in zijn testament naar een student uit Leuven.

Afb. 7: Binnenplein college - Foto Stadsarchief Leuven, Collectie Eugène Sprengers

Naast de beursstudenten kon het college ook onderdak bieden aan de familieleden van de stichter. Ze moesten evenwel over voldoende financiële middelen beschikken, want ze werden beschouwd als kostgangers. Michael Driutius maakte zijn testament op 28 juli 1559 en overleed op 16 september 1559.

Afb. 8: Detail huidige kadastrakaart met aanduiding van voormalig college

De Westhoekers die naar Leuven kwamen, waren briljante studenten. Ondanks hun bescheiden afkomst ambiëerden ze hooggeplaatste posten. Het Driutiuscollege was het doorgeefluik en de draaischijf die vele humanisten, wetenschappers en kerkelijke gezagdragers leverde. Allen droegen ze bij tot de faam van het college en die van de Leuvense Universiteit.

Thérèse loos schreef in 1991 een vierdelige artikelenreeks in “*Yser Houck, Revue Trimestrielle Locale*”, onder de titel “*Une Famille de Chez Nous*”. We citeren en vertalen haar besluit van deze publicaties:

“De toekenning van de studiebeurzen blijft nog steeds doorgaan ondanks het feit dat het gebouw, nagelaten door Michel Drieux en wedergebouwd door de laatste president, niet meer bestaat. De Franse Revolutie doekte de Leuvense Universiteit op. De gebouwen van het College die gedurende 238 jaar dienst hadden gedaan werden eigendom van de Stad. Ze herbergden de Academie voor Schone Kunsten en de Société de Lecture en andere diensten. Ze bleven in de brand, aangestoken door de Duitsers in de nacht van 25 op 26 augustus. Wegens de herinrichting van het stadscentrum werden in tegenstelling tot andere colleges de collegegebouwen niet meer wederopgebouwd.

Maar, het huis van vlees en bloed, dat nog altijd springlevend is, is belangrijker dan dat van steen.” Veelzeggend is dan ook de bijeenkomst van 500 familieleden op 14 juni 1970 in aanwezigheid van Rector Descamps van Leuven, de Brugse bisschop Mgr. De Smet en de voorzitter van het Comité Flamand de France. De organisatie van deze reünie lag bij Aymar Drieux uit Craywick (La Voix du Nord, 16 juni 1970).

Het Driutiusplein. De toekenning van de studiebeurzen waar Thérèse loos allusie op maakte, is ondertussen gestopt omdat de fondsen uitgeput zijn. Het feit dat men moest kunnen aantonen dat men familie was van de stichter maakte van de Drieux's een hechte gemeenschap. Ook de negen presidenten van het College bezaten die familiale banden. In wezen streefden ze al ten trouw hetzelfde doel na: het werk van de stichter verder uit te bouwen. Hun daadkracht en inzicht maakten dat het Driutiuscollege uitgroeide tot het meest indrukwekkende relict van de oude Universiteit. Het zou de Universiteitsstad sieren, om naar aanleiding van de restauratie van de poort, het binnenplein symbolisch terug te schenken aan het college dat er 300 jaar verbleef en al die tijd aan de stad en de Universiteit uitstraling en status gaf.

Afb. 9: Poort Driutiuscollege

Het vleeshuis vóór de Brand van Leuven in 1914, SAL

Het verdwenen Vleeschhuijs-blok

Etienne Franckx

In de marge van het voorbereidend onderzoek voor het volgende deel “Leuven historisch, een wandeling in de tijd” zijn we nu bezig met zowel de Vaart- als de Mechelsestraat. Aangezien we vertrekken, net zoals wijlen Alfons Meulemans, vanuit de wijkboeken van 1675 stuiten we op gegevens die tussen de mazen van het geschiedenisnet gevallen zijn.

Van in het prille begin van onze stadsontwikkeling is het gebied rond de Sint-Pieterskerk steeds een zone met een grote densiteit aan bebouwing geweest. De eerste parochiekerk was een Romaans bouwsel middenin een ruim kerkhof. Daarrond ontstond de stadskern in zijn prille vorm. Handwerklieden vestigden zich rond de voornaamste verkeersassen en bouwden daar hun ambachtelijke verkoopshallen. Op de Naamsestraat werd zo de Halle gebouwd voor de toenmalig belangrijke lakenhandel. Op de Grote Markt stond het reeds lang verdwenen Broodhuijs en analoog lag aan het begin van de straat naar de Portus, de haven van Leuven, het Vleeschhuijs. Het was thuishaven van het slagersambacht.

De grenzen van dit bouwblok waren de linkerzijde van zowel de Mechelsestraat als de Pensstraat en als derde zijde de Kalvermarkt. Deze Kalvermarkt liep oorspronkelijk dood op de achterzijde van het pand Den Draeck. In 1556 werd deze woning door de stad afgebroken om een toegankelijker Kalvermarkt te bekomen.

Het eerste van de drie Vleeschhuijsen dateerde van 1156. Een volledige nieuwbouw werd opgetrokken in 1512. Die had nadien te lijden onder de herhaaldelijke instortingen van de kerktorens. De instorting van 1603 werd dit Vleeschhuijs fataal en vernielde het gehele complex.

Omringende huizen deelden ook in de klappen. Daardoor werd Het Parendijs (fig. 2) heropgebouwd in 1604, zoals de muurankers verdragen.

Het meest recente werd gebouwd in 1612, in opdracht van het beenhouwersambacht (fig. 1). Dit bleef overeind tot 1914. Met zijn 44 meter lengte en op 15 meter breedte, een hoge verkoopshal en twee verdiepingen in het dak was dit één van de meest imposante burgerlijke gebouwen van de toenmalige stad. Binnenin waren er 49 verkoopstafels die via drie toegangen bereikbaar waren: twee langs de Mechelsestraat en één centraal langs de Kalvermarkt. Het Vleeschhuijs alleen maakte bijna de helft van dit bouwblok uit, vandaar de naamkeuze. De rest waren acht handelspanden van divers pluimage. Het spreekt voor zich dat deze vleeshal het centrum van de slagersactiviteit was. In de naburige straten kwamen er dan ook veel slagerijen voor. De Pensstraat, de Leverstraat, de Slachtstraat en de Kalvermarkt lagen niet voor niets rond dit gebouw.

Na de bouw van de veel grotere, en vooral hogere, gotische Sint-Pieterskerk waren de straten die voorheen het kerkhof begrensden ineens heel smalle handelsstraten geworden. De bijhorende figuren 3-4 spreken voor zich.

Afb. 2: Het Parendijs

Afb. 3: Sint-Pieterskerk
Afb. 4: Mechelsestraat

Lopende doorheen de Mechelsestraat was er maar één pand tussen het Vleeschhuys en de hoek. Rond 1900 was hier de herberg à la Couronne van F. Vanhaegedoën, voorheen het middeleeuwse pand Het Wit Peerdt. Hiervan zijn er weinig afbeeldingen. Figuur 5 is er zo één met aan de linkerzijde de kopgevel van het Vleeschhuys, met de twee ingangen naar de verkoopshal.

Op de hoek stond het oudste pand in het hele bouwblok. Eertijds De Schoon Egge, later Sint Nicolaes genaamd, was een 16de eeuws pand met dubbele overkraging. Dergelijke constructie is nu nog terug te vinden in het pand De Donderbus in de Brusselsestraat.

Eind 1800 was het een estaminet, links een winkel in sterke drank en rechts een drankgelegenheid. Op de prent (fig. 6) poseren de eigenaar en een klant fier zoals het die tijd gebruikelijk was. De bocht in de straat voor het café was een iets bredere ruimte met frontaal zicht op de Galeistraete, die nu verdwenen is onder het Margaretaplein. Het was een halteplaats voor de koetsen richting Mechelen, waarvan de plaat op de linker ondergevel vermelding maakt. Wachten deed men in het café.

Eens de hoek om volgden er een parelsnoer aan handelspanden, vijf op een rij. Vermits de straat eerder smal was zijn er geen frontale foto's beschikbaar (fig. 7). Vooraan rechts op de prent vertrekt de Pensstraat en uiterst rechtsonder is nog net het begin van de Leverstraat te zien. De panden zijn allemaal voorzien van een nieuwe voorgevel, maar ze staan nog steeds op exact dezelfde plaats als in de late middeleeuwen. Deze gevels dateren uit de helft van de 18de eeuw. Op deze prent zijn te herkennen, van links naar rechts: Die Pluijme voorheen Vranckrijk, Het Swert Leeucken voorheen Valckenborgh, Die Wijnruijve, Sint Peeter en Het Wit Vosken.

Rond de voorlaatste eeuwwisseling was Die Pluijme een kaaswinkel van de familie Vereecken-Rega.

Daarnaast, in Het Swert Leeucken hielden de gezusters Vranckx een modezaak. In Die Wijnruijve werd er ook aan mode gedaan en ernaast in Sint Peeter verkocht men schoenen. De mensen, in de prent, op straat zijn de schoenmaker en zijn werkgasten. Het majestueuze hoekpand is Het Wit Vosken. Het liep een heel eind door in de Pensstraat en was toen een bijhuis van de kledingswinkelketen Palmyre, met hun hoofd-vestiging en andere bijhuizen in het Brusselse.

De Pensstraat was toen een zeer smalle straat, met aan beide zijden veel kleine winkelpanden. Op de prent van rond 1900 staat frontaal het huis Den Griffioen (fig. 8). Hier vertrok de Leverstraat en er is nog net de hoek van het eerste huis van de

Afb. 5: Vleeshuis

Afb. 6: Sint-Nicolaes

Afb. 7: Huizenrij Mechelsestraat (verdwenen tijdens brand WO I)

Afb. 8: De Pensstraat met hoekpand Den Griffioen

Scipstraete te zien, De Ploegh. Dat pand staat er nu nog net hetzelfde bij.

Tussen de lange zijgevel van Het Wit Vosken en het Vleeschhuijs stond er echter maar één pand meer, Die Beerije. Het was vernoemd naar een mannelijk varken, een echte vleeschhandelszaak.

De fotograaf heeft zichzelf op het midden van De Seven Hoecken geplaatst, op dezelfde plaats waar nu het standbeeldje staat van Erasmus.

Van op het dak van De Ploegh (fig. 9) ziet men pas hoe smal de toenmalige straten waren. Vooraan uiterst rechts zien we opnieuw de gevel van Het Wit Vosken. Merk vooral, centraal op de prent, de oude Lange Trappen op. Niet vergeten dat door deze “konijnenpijp” ooit een tram reed.

Plaatsen we ons op de hoek centraal op de prent, dan hebben we een opmerkelijk zicht op de oude ingang van de Sint-Pieterskerk (fig. 10).

De pui doet meer denken aan de huidige ingang van het Stadhuis. Uiterst rechts is heel goed de dubbele overkraging te zien van het huis Sint Nicolaes.

De vernielzucht van de Duitse overheersing, gedurende de Eerste Wereldoorlog, heeft er in 1914 voor gezorgd dat deze gehele Vleeschwijk in de as gelegd is (fig. 11). Linksonder op de prent is nog de zijgevel van het Vleeschhuijs te zien, echter zonder dak. Vóór deze oorlog was er echter al een aanvang gemaakt van de sanering van deze wijk. Het bestuur had van de nood een deugd gemaakt, om de ganse zone te hertekenen en opnieuw heraan te leggen. Het resultaat was het huidige Mathieu de Layensplein (fig. 12).

Op de prent is het hele gebied al opnieuw bestraat, maar staat de kerk nog onder een nooddak. Rond de kerk is er nog een houten afrastering tegen vallende brokstukken.

Vergeet vanaf nu niet meer, wanneer u in de zomer op het één of andere terras op dit plein zit te verpozen, dat u dan in het midden van de oude Mechelsestraat of midden in het oude Vleeschhuijs zit. Laat het u alvast smaken!

Bronnen:

Foto's: Stadsarchief Leuven, inkleuring LHG-EF
Wijkboeken 1675 en 1719, stadsarchief Leuven
Van Kalvermarkt tot Layensplein, vzw Mecenat, 1990

Afb. 9: Zicht op verdwenen huizenrij vanuit pand De Ploegh

Afb. 10: Ingang Sint-Pieterskerk

Afb. 11: Verwoesting centrum door de Brand in WO I

Afb. 12: Het nieuwe Mathieu De Layensplein na WO I

JAARBOEKPRESENTATIE en NIEUWJAARSRECEPTIE

In de sfeervolle kapel van het Miniemen-instituut werden de talrijk opgekomen genodigden hartelijk welkom geheten door Lambert Juveyens. Dank zij de gastvrijheid van de Zusters van Maria en de directie van de school kon het LHG hier terecht.

Ondervoorzitter Etienne Franckx bracht het overzicht van de werking in het jaar 2015, met de vele activiteiten, en richtte de blik op de goed gevulde kalender van 2016.

Als gastspreker bracht archeoloog Wim Debaere van de firma RAAP de 'IJzer-tijdversterking op de Kesselberg'. Het werd een boeiende geschiedenis van de archeologische bevindingen van de laatste 50 jaar bij de site Kesselberg. Met de nieuwste technieken kon het vroegere werk van prof. Mertens en anderen verder uitgediept en uitgelegd worden.

Het thema van de avond werd voorname-lijk bepaald door de presentatie van het eerste deel van de reeks 'Leuven Historisch, wandelingen in de tijd: de Diestsestraat. Ramon Kenis toonde in naam van het team, dat dit boek samenstelde, met de nodige prenten zowel de situatie van vroeger als deze van vandaag. Het Brouwershuis, gangen, refuges, kloosters, cabarettens, café's en nog vele wetenwaardigheden kwamen aan bod.

Dat we ook dit jaar weer konden rekenen op trouwe erfgoedminnende Leuvenaars, bewees hun aanwezigheid op het nieuwjaarssalon. Dankzij hun steun aan onze vereniging heeft het Genootschap een sterk draagvlak in onze stad en kunnen we aan onze stad Leuven ook onze bijdrage leveren.

Dank ook aan de gastsprekers, medewerkers en aan het team van de redacteurs van het jaarboek 'Leuven Historisch, een wandeling in de tijd: Diestsestraat' met in bijzonder Anne Carels van EV-zonen voor de frisse opmaak en de drukkerij Acco voor het puike drukwerk!

Naar jaarlijkse gewoonte werden tijdens de receptie de vele verhalen verder besproken. Tot volgend jaar en... wordt vervolgd!

UITREIKING OORKONDE 2015: LAUREAAT JOS HOEYBERGHS

Rede uitgesproken door LHG-voorzitter Paul Reekmans:

Het is een jaarlijkse traditie om ter gelegenheid van het LHG-Nieuwjaarssalon een verdienstelijke persoon, instelling of project met de LHG-OORKONDE te honoreren voor zijn/haar bijdrage aan de erfgoedzorg en de geschiedenis van Leuven. We kunnen met trots meedelen dat op donderdag 21 januari de Raad van Bestuur van het Leuvens Historisch Genootschap de LHG-OORKONDE 2015 heeft toegewezen aan filmmaker JOS HOEYBERGHS.

De keuze is gemotiveerd vanuit de erkenning voor zijn inzet voor het vastleggen, bewaren en ontsluiten van de geschiedenis van Leuven en omgeving en in het bijzonder zijn vele documentaire filmrealisaties.

Jos Hoeyberghs is een man die zijn hele leven in de film, zowel vòòr als achter de camera heeft gestaan. Zijn realisaties over Leuven, Heverlee en provincie Vlaams-Brabant zijn erg veelzijdig en ook talrijk.

Zijn films opnoemen zou te veel tijd vragen, maar we vermelden toch naast zijn film “Meensel-Kiezegem”, die een enorme indruk maakte, “Leuven tijdens de 2de Wereldoorlog” en “Bommen op Leuven”, een documentaire over de verwoesting van Leuven 1944.

Naast het maken van films, zette hij ook filmclubs mee op de rails met in 1968 de Heverleese Filmgroep Hefigro. Vervolgens de Heverleese Filmgroep vzw en verder de Leuvense Filmclub vanaf 1988 tot 2015.

Hij werd aangesteld als verantwoordelijke door het Stadsbestuur van Leuven voor “Het Vlaams Filmmuseum en -archief” vanaf 1988, bij de oprichting, tot op heden. Hij was de bezieler van “De vrienden van het Vlaams Filmmuseum en -archief”, bij naam gewijzigd in het “Vlaams Filmarchief” in 2010. Het is de inzet voor dit Vlaams Filmmuseum en -archief waarvoor we ook het meest waardering hebben.

Zo weten jullie in het kort wie onze laureaat is. Het is een eer hem de LHG-oorkonde te kunnen toewijzen, voor al wat hij voor Leuven heeft gerealiseerd en waarvoor we hem speciaal bedanken.

Maar... vooraleer wij aan hem de verdiende LHG-oorkonde uitreiken, laat hij ons kennis maken met een kort fragment van een 12-tal minuten ‘*Het gebeurde in Leuven tussen 1925 en 2003*’, over de uitbouw, bloei en het opheffen door het toenmalig Leuvens stadsbestuur van het Vlaams Filmmuseum en -Archief voor de uitwerking van Museum M.

Bedankt Jos, voor uw passie, uw werk voor de gemeenschap en je zorg dat het filmerfgoed toch bewaard bleef!

LHG ACTIVITEITEN

WANDELING DIESTSESTRAAT 23 APRIL 11&14u

Van Brouwershuis tot Diestsepoort

Na het verschijnen van de LHG-publicatie in de reeks "Leuven Historisch, een wandeling in tijd: Diestsestraat", willen we deze boeiende geschiedenis ter plaatse in de Diestsestraat zelf uitleggen. Onderwerpen zoals het Brouwershuis, gangen, refuges, kloosters, handelszaken, ringmuur, cabaretten, café's en nog vele andere wetenswaardigheden zullen aan bod komen.

Diestsestraat

PRAKTISCH:

Datum: **ZATERDAG 23 APRIL**

Keuze: 11u en 14u - Duur 2,5u

Vertrek: Ingang Diestsestraat hoek Brouwershuis

Deelname: Gratis voor LHG-Leden - Niet-leden €5.

Reservatie: Gewenst, via email aan lhg@telenet.be met vermelding uur, naam & telefoonnummer

info: www.leuvenshistorischgenootschap.be

DIJLE LEVEND IN LEUVEN - WANDELING

Van Sint-Geertrui tot Vaartkom - Maandag 16 MEI 14u

Na de vorige locaties onderzocht te hebben, zet het Leuven Historisch Genootschap in samenwerking met Natuurpunt de verkenning van de natuur en het landschap rond de Dijle voort.

Het traject dat nu volgt, is situeert zich tussen Sint-Geertrui-abdij en de Vaartkom. Natuurpunt neemt het natuurlandschap ter harte, terwijl het LHG het cultuurhistorische aspect verzorgt. Zowel de flora als de activiteiten op en rond de Dijle, waaronder de voormalige molens, brouwerijen en religieuze plekken komen aan bod.

PRAKTISCH:

Datum: **PAASMAANDAG 16 MEI om 14u**

Vertrek: Aan de brug van de Sint-Geertrui-abdij in de Karel van Lotharingenstraat - Duur 2,5u

Deelname: Gratis voor leden Natuurpunt, Leuven Historisch Genootschap en de Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud. Voor niet-leden €1.

Reservatie: Gewenst, via email aan lhg@telenet.be met vermelding uur, naam & telefoonnummer

info: www.leuvenshistorischgenootschap.be

Info: www.natuurpuntleuven.be

LHG ACTIVITEITEN

WANDELINGEN rond RINGMUUR I en II

Wandeling met bezoek aan 1ste en 2de ringmuurrelicten met de natuurhistorische en cultuurlandschappelijke ontwikkeling.

PRAKTISCH:

IA. BEZOEK Deel A van 1ste RINGMUUR:

Van St-Michielspoort via Minderbroederspoort tot Biestpoort

Datum: zondag 22 mei om **11u** - Duur 2u.

Vertrek: ingangspoort Donatuspark (Stadspark)

IB. BEZOEK Deel B van 1ste RINGMUUR:

Van Biestpoort via Steenpoort tot St.-Michielspoort

Datum: zondag 22 mei om **15u** - Duur 2u.

Vertrek: ingang Handbooghof aan de Brusselsestraat.

II. BEZOEK aan 2de ringmuur (deel 3 van VESTEN):

Van de Mechelsepoort tot Diestsepoort. De ontwikkeling rond de vesten door de eeuwen heen tot vandaag.

Datum: zondag 29 mei om **11u en 15u**. Duur 2,5u.

Vertrek: ingangspoort Abdij Keizersberg

Deelname: gratis voor leden van Leuvens Historisch Genootschap en voor niet-leden 5€.

Reservatie: liefst via email lhg@telenet.be

BELEG VAN LEUVEN 1635 - FIETSTOCHT

Het LHG nodigt jullie uit op een fietstocht om ter plaatse te ontdekken waar de belegeraars van Leuven in 1635 rond Terbanck en Herent hun kampen hadden. We passeren de voormalige priorij van Terbank waar de Maarschalk de Châtillon zijn intrek nam naast het kamp van het Franse leger met het pachthof van Diependaal, hoofdkwartier van Markies de Brézé. Vervolgens fietsen we naar het grote kamp van de Hollanders in het Molenveld in Herent, met duiding over het archeologisch onderzoek. Onderweg vertellen we over de gevechten aan de wallen en poorten. We fietsen tot het klooster van Bethlehem, intrek van de staf van het Hollandse leger. Facultatief kan er aansluitend met uitleg het park van het klooster bezocht worden.

PRAKTISCH: met de FIETS klimmend over heuvels

Datum: **ZONDAG 26 JUNI & 3 JULI om 14u - Duur 3u**

Vertrek: Café BOERKE NIJS? Tervuursestwg 1, Leuven

Deelname: gratis voor LHG-Leden - Niet-leden €5.

Reservatie: gewenst, via email aan lhg@telenet.be met vermelding uur, naam & telefoonnummer

Het bestuur is niet verantwoordelijk voor de gebeurlijke ongevallen. Info: www.leuvenshistorischgenootschap.be

NIEUWS - VARIA

PUBLICATIE DIESTSESTRAAT EEN GESCHENK

Het eerste deel, de Diestsestraat, van de 12 delen van de historische straten van Leuven met veel beeldmateriaal en met korte uitleg werd bij de jaarlijkse receptie gepresenteerd. A5-formaat (zelfde als nieuwsbrief) 100 blz. in kleur. Het boek kan nog besteld door storting op BE41 7350 1075 9510 van 20€ voor leden en 25€ voor niet-leden met duidelijke vermelding van adres en aantal. Het boek wordt nadien verstuurd per post. Info www.leuvenshistorischgenootschap.be of lhg@telenet.be

WEBSITE met beelden van de stad LEUVEN

Koen De Langhe, freelance fotograaf in de toeristische sector, brengt een vernieuwd fotoalbum van Leuven online, met onder meer enkele bijzondere zichten op de stad vanuit duifperspectief. De reeks is een onderdeel van een langlopend dubbelproject 'Hageland in Beeld' en 'Dijleland in Beeld' met de stad Leuven als gemeenschappelijke deler.

<http://www.fotogeniekbelgie.be/port/steden/leuven/leuven.html>

Grote BOEKENVERKOOP in TWEEBRONNEN 28 MEI

Op 28 mei organiseert SALSA! vzw, van 10 tot 17 uur een eerste grote verkoop van boeken, postkaarten, prenten, etsen... i.v.m. de geschiedenis van Leuven en deelgemeenten. Heb je als particulier of vereniging stocks of dubbels van publicaties over Leuven e.a. die je tweedehands wil verkopen? Neem dan vóór 20 mei contact op met Jules Audiens (jules.audiens@telenet.be of 016 237300) en reserveer één of meer verkoopafels (€ 5/tafel). Een uitzonderlijke VEILING !!! En dit in het stadsarchief van bijzondere Lovaniensia, in de leeszaal vanaf 16u. EXTRA: je kan het nieuwe Klerkenbier (blond én bruin) proeven in het stadsarchief.

KUNST IN DE STEIGERS 'Hemel op aarde'

In het weekend van 11 maart was de Sint-Jakobskerk weer de plek om te genieten van het kunstenfestival Kunst in de Steigers met werk van psychisch kwetsbare mensen en allerhande activiteiten. Ook het LHG steunde dit initiatief weer tenvolle door haar bijdrage voor de herbestemming van de kerk met een presentatie. De geplande stabiliteitswerken staan *on hold* wegens subsidieperikelen, tot grote spijt van vele bezoekers.

STEUN ONS ALS ONAFHANKELIJKE ERFGOEDVERENIGING en WORDT LID VAN HET LHG.

U kan altijd lid worden van het LHG door storting van €25 op **BE41 7350 1075 9510** en je ontvangt de driemaandelijks nieuwsbrief en voordelen bij aankoop publicaties, uitstappen & voordrachten. Info: lhg@telenet.be - <http://www.leuvenshistorischgenootschap.be>